

ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ
Система забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти
сертифікована на відповідність ДСТУ ISO 9001:2015 / ISO 9001:2015
Кафедра філософії, соціології та політології

ЗАТВЕРДЖЕНО
вченою радою факультету
міжнародної торгівлі та права
(протокол № 11 від 22 05 2023.)
Декан
 Юлія ГОНЧАРОВА

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО ВИКОНАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

освітній ступінь	магістр
галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
спеціальність	054 Соціологія
освітня програма	Діджитал соціологія

Київ 2023

Розповсюдження і тиражування без офіційного дозволу ДТЕУ заборонено

Автори: ГОРПИНІЧ Ольга, кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри філософії, соціології та політології

Методичні рекомендації до виконання кваліфікаційної роботи розглянуто і затверджено на засіданні кафедри філософії, соціології та політології «18» квітня 2023 р., протокол № 26, вченій раді факультету міжнародної торгівлі та права «22» травня 2023 р., протокол № 11

Рецензенти: КЛИМЕНКО Олена, доктор соціологічних наук, професор, старший науковий співробітник відділу соціальної експертизи Інституту соціології НАН України;
ПОЗДНЯКОВА-КИРБЯТ'ЄВА Елліна, доктор соціологічних наук, професор, директор Інституту соціологічних досліджень та громадських ініціатив;
КРАВЧЕНКО Алла, доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії, соціології та політології Державного торговельно-економічного університету

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИКОНАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

освітній ступінь	магістр
галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
спеціальність	054 Соціологія
освітня програма	Діджитал соціологія

ЗМІСТ

1. ВСТУП.....	4
2. ЗАГАЛЬНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПРОВЕДЕННЯ ДОСЛІДЖЕННЯ І НАПИСАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ	7
2.1. Обов'язки здобувача вищої освіти в процесі підготовки і написання кваліфікаційної роботи.....	7
2.2. Забезпечення виконання кваліфікаційної роботи	7
2.3. Вибір теми кваліфікаційної роботи	8
2.4. Процедура оформлення завдання на кваліфікаційну роботу	9
2.5. Структура кваліфікаційної роботи і вимоги до неї	9
2.6. Вимоги до змісту структурних елементів кваліфікаційної роботи	10
2.7. Вимоги до оформлення кваліфікаційної роботи.....	16
2.8. Процедура атестації та критерії оцінювання кваліфікаційної роботи	18
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	24
ДОДАТКИ	25

1. ВСТУП

Магістр – це освітній ступінь, що присуджується закладом вищої освіти у результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти освітньо-професійної програми, обсяг якої становить 90 кредитів ЄКТС на основі наявного ступеня бакалавра, спеціаліста або магістра.

Метою освітньо-професійної програми «Діджитал соціологія» спеціальності 054 Соціологія є підготовка конкурентоспроможних кваліфікованих професіоналів із особливим інтересом до здійснення соціологічної, аналітичної та прогностичної діяльності, готових до динамічних змін у суспільстві, постійного самовдосконалення та збагачення власного професійного досвіду; формування особистості, здатної на основі здобутих інтегральних, загальних (інструментальних, міжособистісних, системних) та фахових компетентностей успішно розв'язувати складні задачі і проблеми дослідницького, прикладного та/або інноваційного характеру у сфері суспільних відносин та соціології в умовах цифровізації суспільства.

Відповідно до стандарту вищої освіти України галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки, спеціальності 054 Соціологія, освітньої програми «Діджитал соціологія» атестація здобувачів другого (магістерського) рівня проходить у формі захисту кваліфікаційної роботи (далі – КР).

Методичні рекомендації до виконання кваліфікаційної роботи здобувачів освітньої програми «Діджитал соціологія» розроблено з урахуванням вимог законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», інструкцій МОН України, стандарту вищої освіти України галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки, спеціальності 054 Соціологія, стандарту вищої освіти ДТЕУ, Положення про організацію освітнього процесу студентів, Положення про атестацію здобувачів вищої освіти та екзаменаційну комісію з атестації у ДТЕУ, Положення про випускню кваліфікаційну роботу (проект).

КР здобувача освітнього ступеня магістр виконується з метою підтвердження рівня професійної підготовки випускника. Основне завдання – продемонструвати здатність автора вирішувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі соціології, що передбачає проведення комплексного дослідження із застосуванням певних теорій та методів відповідних наук на основі компетентностей, набутих у період навчання.

Наукові результати КР здобувача другого (магістерського) рівня вищої освіти обов'язково повинні бути опубліковані в Збірнику наукових статей студентів ДТЕУ, що відображено у календарному графіку підготовки кваліфікаційних робіт. (додаток А) [3].

КР здобувача освітнього ступеня магістра має на меті:

– поглиблення, систематизацію та закріплення знань, набутих у процесі навчання;

- розвиток навичок та умінь здійснення інформаційно-аналітичної, проектно-дослідницької діяльності для вирішення прикладних задач з тематики дослідження;

- закріплення та розвиток теоретичних знань за темою кваліфікаційної роботи – на основі вивчення та систематизації сучасних спеціальних інформаційних джерел вітчизняних та зарубіжних авторів, проведення їх критичного аналізу, розвиток умінь вести науковий пошук, узагальнення історичного та гносеологічного аналізу;

- розвиток умінь вести науковий пошук, узагальнювати різні пропозиції (точки зору, методичні підходи, концепції), чітко аргументувати власну точку зору з досліджуваної проблеми;

- набуття вміння адаптації теоретичних положень, методичного інструментарію, викладеного в спеціальній літературі, передового досвіду науковців та практиків до умов діяльності об'єкту дослідження;

- закріплення практичних навичок проведення досліджень, формування його методичного забезпечення – з урахуванням сутності поставленої проблеми та обмежень, що мають тісний зв'язок з діяльністю об'єкту дослідження;

- опанування навичками логічного, аргументованого та послідовного обґрунтування висловленої пропозиції стосовно проблеми, що вирішується, проведення планових і прогнозних розрахунків з використанням сучасного методичного забезпечення, оцінювання ефективності висловленої пропозиції;

- оволодіння системним підходом, сучасною методологією, методичним інструментарієм та технологічними прийомами обґрунтування власних пропозицій, оцінки їх наслідків, впровадження розроблених рекомендацій та пропозицій у практичну діяльність конкретного підприємства (організації, установи) [3].

Виконання КР передбачає:

- поглиблення, систематизацію та закріплення отриманих за час навчання теоретичних знань здобувача другого (магістерського) рівня вищої освіти;

- виявлення його здатності обрати й проаналізувати наукову або практичну проблему, зробити теоретичні висновки й узагальнення, застосувати знання для вирішення конкретних наукових або прикладних завдань, обґрунтувати конкретні рекомендації;

- напрацювання і розвиток навичок самостійної роботи й оволодіння методикою емпіричного дослідження;

- визначення рівня підготовленості випускника до самостійної практичної роботи, творчого розв'язання завдань.

Основне завдання – продемонструвати здатність автора до критичного аналізу певної проблеми в межах обраних соціологічних парадигм та теорій, вміння обирати та застосовувати адекватну соціологічну методологію та методику емпіричного дослідження та здійснювати ґрунтовний порівняльний аналіз отриманих даних на основі компетентностей, набутих в період навчання.

У практичній сфері – це вміння застосовувати набуті знання і вивчені методи у вирішенні практичних задач.

КР виконується державною мовою. Написання КР іншою, ніж державна, мовою можливе за заявою здобувача освіти, на основі якої здійснюється подання факультету та відбувається погодження ректором.

До захисту КР допускаються здобувачі другого (магістерського) рівня, що виконали індивідуальний план підготовки.

2. ЗАГАЛЬНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПРОВЕДЕННЯ ДОСЛІДЖЕННЯ І НАПИСАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

2.1. Обов'язки здобувача вищої освіти в процесі підготовки і написання кваліфікаційної роботи

Здобувач вищої освіти спільно з науковим керівником уточнює коло питань, що підлягають вивченню, складає план дослідження і календарний план роботи (додаток Г) на весь період із вказівкою черговості виконання окремих етапів, систематично працює з першоджерелами, займається збором і аналізом первинного матеріалу, постійно тримає зв'язок із науковим керівником, про виконання етапів роботи і отримує необхідну інформацію.

Окремі підрозділи роботи здобувач вищої освіти подає для перевірки науковому керівникові, виправляє і доповнює КР відповідно до отриманих зауважень. У терміни здобувач вищої освіти звітує перед керівником і на засіданнях кафедри філософії, соціології та політології про готовність роботи.

За достовірність наданої інформації і обґрунтованість ухвалених у КР рішень відповідальність несе здобувач вищої освіти.

2.2. Забезпечення виконання кваліфікаційної роботи

Здобувачі вищої освіти-дипломники забезпечуються: керівництвом і консультаціями; систематичним контролем за роботою; відповідною методичною документацією; сприянням при отриманні фактичних матеріалів і їх обробці. Також до відома здобувача другого (магістерського) рівня доводиться інформація про наявність у бібліотеці наукових джерел та періодичної соціологічної літератури, пов'язаної з напрямом дослідження. Безпосереднє і систематичне керівництво роботою здобувача вищої освіти покладається на наукового керівника, обов'язки якого представлені в табл. 3.1.

Таблиця 3.1.

Обов'язки наукового керівника на різних етапах виконання КР

<i>Етапи підготовки</i>	<i>Обов'язки наукового керівника</i>
I. Підготовчий етап	<ul style="list-style-type: none">– здійснює допомогу здобувачеві вищої освіти у виборі напрямку дослідження;– консультує в підборі спеціальної літератури і фактичних матеріалів, необхідних для написання роботи;

	<ul style="list-style-type: none"> – допомагає здобувачу вищої освіти скласти розгорнений план і завдання КР з певними термінами виконання кожного розділу
II. Основний етап	<ul style="list-style-type: none"> – консультує здобувача вищої освіти в процесі виконання ним окремих етапів дослідження; – оцінює ступінь готовності роботи у процесі написання і якість завершеної КР
III. Завершальний етап	<ul style="list-style-type: none"> – надає письмовий відгук на завершену КР аргументованою оцінкою її якості відповідно до встановлених вимог; – допомагає здобувачеві вищої освіти в підготовці доповіді і демонстраційного матеріалу до захисту КР

2.3. Вибір теми кваліфікаційної роботи

Теми КР пропонуються закладом вищої освіти. Здобувач вищої освіти обрає тему роботи із запропонованого переліку випускової кафедри, або ж пропонує свою тему з необхідним переконливим обґрунтуванням доцільності її розробки.

Тема КР визначається і закріплюється на початку весняного семестру 1 курсу (перший рік підготовки магістра) і може бути продовженням дослідження, що проводилося в процесі написання кваліфікаційної роботи бакалавра.

Тематика КР розроблена кафедрою філософії, соціології та політології з урахуванням специфіки переважних напрямів соціально-економічних досліджень та наведена у Додатку Б.

Велику допомогу у виборі теми надають ознайомлення аналітичними оглядами і статтями в спеціальній періодиці, а також бесіди і консультації фахівцями, стейкхолдерами, в процесі яких можна виявити важливі питання, ще мало вивчені в науці або актуальними в даний момент в українському та світовому суспільстві.

Обравши тему, здобувач вищої освіти повинен усвідомити, в чому полягають мета, конкретні завдання і аспекти її розробки. Для цього треба визначити, запропонованої ідеї, новизні актуальність теми, її практичну цінність. Здобувач вищої освіти має визначитися з організацією, в якій планується проведення емпіричного соціологічного дослідження. Це значно полегшить ухвалення остаточного рішення по вибору саме даної теми.

2.4. Процедура оформлення завдання на кваліфікаційну роботу

Після вибору теми КР здобувач вищої освіти погоджує її формулювання з науковим керівником і складає завдання на її виконання.

Зразок оформлення завдання наведений у Додатку Е.

Завдання складається у двох примірниках:

один видається здобувачу вищої освіти перед практичною підготовкою (серед завдань якої – збір даних для КР і узагальнення інформації по обраній темі) і разом з КР представляється до захисту;

інший – залишається на кафедрі.

Завдання підписується здобувачем вищої освіти, керівником роботи і затверджується завідуючим кафедрою.

Тема кваліфікаційної роботи, а також науковий керівник, затверджується наказом ректора ДТЕУ.

2.5. Структура кваліфікаційної роботи і вимоги до неї

Змістом КР є вирішення завдання з розв'язання конкретної соціальної проблеми на основі застосування теоретичних знань і практичних навичок, отриманих під час навчання. Проблема повинна бути висвітлена на основі наукового вивчення фактів, проведення самостійного соціологічного дослідження, аналізу вторинних даних, порівняльного аналізу вторинних даних і власних результатів, отриманих у процесі дослідження, ґрунтовного, всебічного аналізу, теоретичного обґрунтування висновків. Автору слід неодмінно відобразити свою позицію, своє бачення шляхів її розв'язання.

Структура КР. Робота повинна містити такі частини: титульну сторінку (додаток Д); завдання (додаток Е); анотацію українською та англійською мовами (додаток Ж); зміст (Додаток К); вступ (додаток Л); основну частину; висновки; список використаних джерел; додатки.

Приклад теми та змісту КР наведені у Додатку К.

Окремо додається дві рецензії: 1) зовнішня рецензія (з організації, де проводилося дослідження, або від фахівця-практика, або від науковця з відповідної спеціальності) та 2) внутрішня рецензія (від викладача випускової кафедри), а також відгук наукового керівника від Державного торговельно-економічного університету.

Обсяг основної частини кваліфікаційної роботи складає 40-50 сторінок.

2.6. Вимоги до змісту структурних елементів кваліфікаційної роботи

Титульна сторінка є першою сторінкою роботи й містить найменування закладу вищої освіти, факультету, де виконана робота (зразок оформлення титульної сторінки дивись у Додатку Д).

- назву роботи – що повинна відповідати обраній спеціальності та суті наукової проблеми (завдання), вказувати на мету дослідження і його завершеність;
- статус автора, прізвище, ім'я, по батькові;
- науковий ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я, по батькові наукового керівника і (або) консультанта;
- науковий ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я, по батькові гаранта освітньої програми;
- місто та рік.

Титульна сторінка повинна містити підписи: здобувача вищої освіти, наукового керівника, гаранта освітньої програми, наукового консультанта.

Завдання на КР розміщується безпосередньо після титульної сторінки (зразок оформлення завдання на КР дивись у Додатку Е).

Анотація містить стислий зміст КР обсягом до 800 знаків без пробілів українською та англійською мовою, що містить ПІБ здобувача, тему КР, основний зміст та результати дослідження. Обов'язковим елементом анотації є ключові слова (5-7 слів), що ідентифікують тему, предмет, об'єкт дослідження (додаток Ж).

Зміст починається з нової сторінки, сторінка не нумерується. До змісту включають структурні елементи роботи у такому порядку: вступ; послідовно перелічені найменування всіх розділів, підрозділів і пунктів роботи (якщо вони мають заголовки); висновки; список використаних джерел; додатки, а, також номери сторінок, які містять початок відповідного матеріалу. Назва жодного з розділів не може точно дублювати тему. Зміст повинен розкривати тему в логічний та послідовний спосіб. Зразок оформлення змісту дивись у Додатку К.

Вступ (додаток Л) містить у собі наступні обов'язкові складові:

Актуальність теми (формується у двох частинах: практичній та теоретичній):

1) *практична актуальність* – слід вказати, яке значення має обрана тема для життя сучасного суспільства, чому вона становить суспільну проблему тощо. Тут доцільно використати статистичні матеріали загального характеру, які б підтвердили суспільну значущість обраної проблеми дослідження. Наприклад: якщо здобувачем вищої освіти обрана тема трудової міграції, то доречно показати, якими є масштаби цього явища (дані офіційної та неофіційної статистики) тощо;

2) *теоретична актуальність* – вимагає показати, хто з дослідників і як розробляв обрану тему, якими є їхні основні здобутки і чого бракує в їхніх працях. Після цього аналізу наявних публікацій здобувач вищої освіти має зробити висновок про те, яким є загальний ступінь розробленості проблеми у науковій літературі, що саме залишилося недослідженим чи малодослідженим і який аспект

проблеми здобувач вищої освіти виділяє для власного дослідження. Здобувач вищої освіти формулює *наукову проблему* дослідження, що полягає у протиріччі, яке викликане відсутністю чи недостатнім рівнем наукових знань про певний бік соціальної дійсності та реально існуючою соціальною проблемою.

Об'єкт дослідження– частина соціальної реальності, на яку спрямована пізнавальна активність здобувача вищої освіти. Об'єктом дослідження можуть бути системи, моделі, процеси, явища, соціальні інститути.

Предмет дослідження в межах усієї роботи формуються за критерієм більш спеціалізованої проблеми, що безпосередньо підлягає вивченню і конкретизує об'єкт дослідження.

Мета роботи– це запланований результат дослідження. Зазвичай мета роботи формулюється здобувачем вищої освіти виходячи з теми усієї наукової роботи, але не є копією теми. Мета формулюється через дієслівну форму. Не слід зазначати таку мету, як «аналіз...», «дослідження...», «вивчення...», оскільки наведені вирази служать лише інструментами досягнення мети.

Завдання роботи.

Завдання розкривають механізм досягнення мети і описуються у дієслівній формі, наприклад:

- виявити особливості аналізу обраної проблеми у соціогуманітарних науках (таких, як);
- встановити і описати специфіку соціології у дослідженні обраної теми;
- за допомогою порівняльного аналізу головних соціологічних підходів обрати той із них, за допомогою якого буде здійснюватися дипломне дослідження, та аргументувати свій вибір;
- встановити сукупність теоретичних положень стосовно їхнього використання в аналізі обраної теми/проблеми і розробити теоретичну модель/схему дослідження;
- зіставити різні точки зору вчених-соціологів на обрану проблему тощо.

Завдання дослідження повинні розкривати основний зміст роботи, оскільки опис їх вирішення становить зміст підрозділів роботи.

Методи роботи – це ті конкретні способи дослідження поставленої теми, до яких збирається вдатися автор роботи. Вони можуть бути як якісними, так і кількісними: спостереження, опитування (анкетування, інтерв'ювання), аналіз джерел та літератури з обраної теми, контент-аналіз, порівняльний аналіз тощо. Краще всього використовувати не менше трьох методів, наприклад, аналіз літератури, анкетне опитування і спостереження.

Гіпотеза роботи– це особисте припущення автора, що він хоче довести при написанні своєї роботи як теоретичними, так і емпіричними методами. Без робочої гіпотези краще не приступати до написання роботи, оскільки без неї не буде ясна мета майбутньої роботи. Гіпотеза дослідження має бути конкретною, чітко сформульованою, відповідати меті дослідження і описувати об'єкт дослідження.

Теоретико-методологічні засади дослідження. Спочатку формуються теоретична парадигма, яка є основою для цього дослідження, та називаються певна/певні соціологічні теорії, в рамках яких аналізується визначена проблема. Потім перераховуються методи, які застосовано для проведення емпіричних досліджень та аналізу отриманих даних; при цьому варто відзначити що саме досліджувалося за допомогою чи в межах кожного методу. В рамках роботи необхідно розмежувати загальнонаукові (аналізу та синтезу, типологізації, порівняльно-історичного методу тощо) та специфічні соціологічні методи (якісні чи кількісні, вербальні чи візуальні тощо) із зазначенням що саме досліджувалося тим чи іншим методом.

Емпірична база повинна ґрунтуватися на результатах соціологічного дослідження, проведеного особисто здобувачем вищої освіти. При підготовці роботи можуть використовуватися результати емпіричних досліджень, отриманих іншими авторами з проблем, що мають відношення до теми КР.

Апробація результатів дослідження. Необхідно зазначити усі наявні наукові публікації здобувача освіти за темою дослідження, зокрема статті у наукових журналах, матеріали наукових конференцій, круглих столів та інших наукових заходів, доповіді на наукових заходах тощо.

Структура роботи. Позначити, що «Кваліфікаційна робота виконана на (вказати кількість) сторінках, з них основна частина (вказати кількість) сторінки, складається зі вступу, (вказати кількість) розділів, поділених на підрозділи, висновків, списку використаних джерел на (вказати кількість) сторінках (вказати кількість) джерел і містить (вказати кількість) малюнків, (вказати кількість) таблиць, (вказати кількість) формул, (вказати кількість) додатків». Кількість сторінок основного тексту складається лише з пронумерованих сторінок зі вступом, розділами, висновками.

Рекомендований обсяг вступу – 3-5 сторінок.

Основна частина роботи складається з розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів. Кваліфікаційна робота повинна містити три розділи. Основну частину роботи розміщують після Вступу, починаючи з нової сторінки. Основному тексту кожного розділу може передувати передмова з коротким описом та обґрунтуванням напряму дослідження. Наприкінці кожного розділу формулюють висновки із стислим викладенням наведених у розділі наукових і практичних результатів, що дає змогу вивільнити загальні висновки від другорядних подробиць. Кожен розділ починають з нової сторінки (пункти та підпункти розміщують, не починаючи нових сторінок). Кожний розділ, підрозділ, пункт повинен містити закінчену інформацію. Повні докази або подробиці дослідження можна розмістити у додатках. Виклад матеріалу підпорядковують одній провідній ідеї, чітко визначеній автором.

Розділ 1. Перший розділ присвячений огляду наявної літератури та джерел за проблематикою роботи, аналізу теоретико-методологічних аспектів позицій сучасних дослідників, а також визначенню та обґрунтуванню методологічних підходів, принципів та методів, за допомогою яких буде виконана КР. В огляді

літератури мають бути стисло, критично розглянуті основні етапи розвитку наукової думки за обраною проблемою та зазначені ті питання, що залишилися невирішеними. Розділ закінчується коротким резюме стосовно необхідності проведення досліджень у даній галузі. Загальний обсяг огляду літератури не повинен перевищувати 20% обсягу основної частини роботи.

У першому розділі здобувач вищої освіти аналізує теоретичні аспекти проблеми та пов'язані з нею категорії та поняття, які є об'єктом дослідження.

Підрозділ 1.1. передбачає розгляд аналізованої проблеми та пов'язаних з нею понять і категорій у контексті гуманітарних та соціальних наук (з наголосом на тому, в чому полягає особливість соціологічного/них підходу/дів на загал).

У **підрозділі 1.2.** здобувач вищої освіти розглядає особливості соціологічних інтерпретацій аналізованої проблеми та пов'язаних з нею понять і категорій (з наголосом на специфіці розгляду аналізованої проблеми в різних соціологічних парадигмах/теоріях/підходах).

У **підрозділі 1.3.** здобувач вищої освіти визначає та обґрунтовує методологічні підходи, принципи та методи, які будуть використані у КР для аналізу об'єкту дослідження.

Висновки до розділу 1. У цих висновках надається підсумок порівняльного аналізу теорій чи концепцій, зазначаються основні теоретичні положення, на яких базується робота із їхньою аргументацією, а також зазначається методологія дослідження.

Розділ 2. Його зміст і структура визначаються темою і спрямовані на поглиблене вивчення певного явища, процесу, об'єкта, його сутнісних характеристик, ознак, особливостей, на виявлення напрямів та перспектив можливого розвитку об'єкта і предмета дослідження. Форма подання аналітичного матеріалу може бути довільною (словесна, графічна, таблична, блок-схем тощо), але обов'язково повинна співвідноситись з моделлю, відображеною у теоретичній частині. Для робіт, що мають суто теоретичний характер це розділ має містити детальний аналіз здобутків, наукових доробків певних дослідників або порівняльний аналіз галузевих соціологічних теорій та пошук міждисциплінарних зав'язків з вже існуючими напрямками досліджень в межах соціології чи іншими гуманітарними дисциплінами. Аналітична складова є обов'язковою для всіх кваліфікаційних робіт. Для робіт, що мають практичну спрямованість, обов'язковою умовою є зазначення обраних методів дослідження та обґрунтування доцільності їх застосування. Для робіт, що мають теоретичний характер, передбачається зазначення напрямів практичного застосування наукових доробок певних дослідників, який інноваційний потенціал вони несуть у собі.

Висновки до розділу 2. У стислій формі наводяться результати проведеного аналізу і формулюються напрями подальшого соціологічного дослідження.

Розділ 3. У кваліфікаційній роботі – це описово-аналітичний розділ, який представляє отримані дані авторського дослідження, їхній аналіз та інтерпретацію (як що робота не носить теоретичний характер) і зазначаються результати власних

досліджень автора (контент-аналіз, анкетування, глибинне інтерв'ю, історико-соціологічний та теоретичний аналіз соціологічних ідей та ін.) з висвітленням того нового, що він вносить у розроблення проблеми, оцінюючи повноту вирішення поставлених завдань, порівняння одержаних результатів (характеристик, параметрів) дослідження з аналогічними результатами вітчизняних і зарубіжних праць. Дається оцінка евристичності та релевантності нових ідей та положень в дослідницьких програмах сучасної світової та вітчизняної соціології потребам соціетального розвитку та трансформації України. Авторське дослідження повинно бути проведене з використанням кількох методів збору первинної інформації та містити багатокритеріальний аналіз вибіркової сукупності. Для робіт, що мають теоретичний характер, передбачається зазначення шляхів вдосконалення дослідження соціальних явищ, процесів, соціальних груп в межах певної галузі на основі кількох критеріїв.

Програма соціологічного дослідження повинна бути винесена в додаток. Вимоги до структури та змісту програми соціологічного дослідження представлені в Додатку М.

Висновки до розділу 3. У цих висновках містяться основні результати емпіричного дослідження проблеми, а також узагальнення щодо гіпотез дослідження: які з них підтвердилися повністю, які – лише частково, а які не знайшли підтвердження.

Висновки (загальні до усієї роботи). Висновки до усієї кваліфікаційної роботи є цілком авторським текстом і у концентрованій формі підсумовують результати, отримані внаслідок теоретичного та емпіричного опрацювання обраної проблеми, а також формулюють скерування на її подальші дослідження, а саме – що залишилося нерозкритим, які нові запитання виявило це дослідження та в який спосіб це можна дослідити в подальшому. Висновки до усієї роботи повинні відображати суть досягнення завдань дослідження, що були сформульовані у вступі, а також містити узагальнення щодо гіпотез роботи – повністю підтвердилися, частково підтвердилися або ж не підтвердилися. У висновках не допускається цитування, перефразування, повтор тексту із розділів роботи.

Список використаних джерел слід розміщувати в алфавітному порядку прізвищ авторів або назв книг (вимоги до оформлення бібліографічного опису наведено в Додатку Н). До цього списку включаються всі публікації вітчизняних і зарубіжних авторів, на які є посилання у роботі. Всі джерела вказуються тією мовою, якою вони видані. У роботі обов'язкове використання джерел іноземними мовами. Вони подаються наприкінці загального списку в алфавітному порядку. Якщо в роботі використані Інтернет джерела, архівні джерела та нормативно-правові акти, то їх не виділяють в окремі групи, а розміщують в алфавітному порядку у загальному списку використаних джерел (оформлення списку див. Додаток П).

Мінімальна кількість позицій у списку використаних джерел для КР – 50 джерел.

Нумерація кожної позиції у списку використаних джерел є наскрізною, містить позиції по кожній монографії, збірці, статті і нумерується як продовження попередньої.

Головна вимога до укладання списку використаних джерел – *однотипне оформлення* та дотримання чинного державного стандарту на бібліографічний опис творів друку.

Забороняється використовувати у дослідженні джерела російською мовою, а також джерела видані у Росії чи Білоусі, або російською мовою в Україні.

Додатки (за наявності) необхідно починати з нової сторінки. У додатки можна виносити матеріали, які є необхідними для повноти роботи, але переобтяжують її основну частину через великий обсяг.

У додаток, при необхідності, можна включити допоміжний матеріал, наприклад:

- проміжні формули, рівняння та розрахунки;
- таблиці додаткових цифрових даних;
- протоколи випробувань, впроваджень;
- інструкції, методики, опис реалізації програм;
- текст розроблених програм;
- інструментарій дослідження;
- ілюстрації допоміжного характеру (у тому числі описи досліджених випадків).

Додатки оформлюють як продовження роботи на наступних її сторінках, після списку використаних джерел, розміщуючи їх у порядку появи посилань у тексті роботи. Кожен із додатків починають з нової сторінки, їм дають заголовки, надруковані угорі малими літерами з першої великої симетрично стосовно тексту сторінки. З правого боку рядка малими літерами з першої великої друкується слово «Додаток __» і велика літера, що позначає додаток. Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Г, Є, З, І, Ї, Й, О, Ч, Ь, наприклад, «Додаток А», «Додаток Б» і т. д. Єдиний додаток позначається як Додаток А.

Текст кожного додатка, може бути поділений на розділи й підрозділи, які нумерують у межах кожного додатка. У цьому випадку перед кожним номером ставлять позначення додатка (літеру) і крапку. Наприклад: А.2 – другий розділ додатку А; В.3.1 – перший підрозділ третього розділу додатку В.

Ілюстрації, таблиці та формули, розміщені в додатках, нумерують у межах кожного додатка. Наприклад: мал. Д.1.2 – другий малюнок першого розділу додатку Д; формула (А.1) – перша формула додатку А.

У разі якщо зміст додатка не вміщується на одну сторінку, то на наступній сторінці у верхньому правому кутку зазначається «Продовження додатку...».

2.7. Вимоги до оформлення кваліфікаційної роботи

Робота повинна бути надрукована за допомогою комп'ютера на одній стороні аркуша білого паперу формату А4 (210*297 мм), інтервалом – 1,5, використовуючи шрифт текстового редактора Word TimesNewRoman, кегль – 14. Під час виконання роботи необхідно дотримуватись рівномірної щільності, контрастності й чіткості зображення впродовж роботи. Текст роботи необхідно друкувати, дотримуючись таких розмірів: верхній – 20 мм, лівий – 30 мм, нижній – 20 мм, правий – 10 мм. Абзацний відступ повинен бути однаковим упродовж усього тексту роботи і дорівнювати п'яти знакам (1,25 см).

Нумерація сторінок

Титульна сторінка та Зміст не нумеруються. Перша сторінка Вступу має номер 3. Усі інші частини роботи нумеруються наскрізно до останньої сторінки.

Нумерація сторінок проставляється у правому верхньому куті арабськими цифрами без знаку №.

Кожен структурний розділ роботи (**ВСТУП, РОЗДІЛИ, ВИСНОВКИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ, СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ, ДОДАТКИ**) повинен розпочинатися на новій сторінці і бути надрукованим великими жирними літерами симетрично до тексту по центру сторінки (без крапки).

Структурні частини «ЗМІСТ», «ВСТУП», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ» не мають номера. Інші структурні частини поділяються на розділи, підрозділи та пункти.

Розділи нумерують послідовно суцільною нумерацією в межах основної частини кваліфікаційної роботи (між Вступом та Висновками). Перед назвою розділу вказується слово «РОЗДІЛ» та його номер.

(Наприклад – РОЗДІЛ 2 ВПО, ЯК СПЕЦИФІЧНА СОЦІАЛЬНА ГРУПА: ВІД МІГРАЦІЇ ДО СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ – другий розділ основної частини).

Підрозділи нумерують послідовно суцільною нумерацією в межах розділу. Перед назвою підрозділу ставиться номер розділу та номер підрозділу. Між номером розділу та номером підрозділу ставиться крапка. (2.1 Вітчизняний досвід соціологічних досліджень проблем внутрішньо-переміщених осіб як мігрантів – перший підрозділ другого розділу).

Пункти нумерують послідовно суцільною нумерацією в межах підрозділу. Перед назвою пункту ставиться номер розділу, номер підрозділу та номер пункту. Номери розділу, підрозділу та пункту розділяються між собою крапками. (3.1.2 Методична частина дослідження – другий пункт першого підрозділу третього розділу).

Назви частин роботи в тексті бажано виділяти жирним шрифтом маленькими літерами (окрім першої). Після назв (розділів чи параграфів) крапка не ставиться. Підрозділи з нової сторінки розпочинати не варто.

Згадування авторів

Покликання на певного автора пишеться наступним чином: ініціал, пробіл, прізвище. Після написання ініціалу **ОБОВ'ЯЗКОВО** давати пробіл.

Наприклад: Ф. Тьоніс.

Оформлення таблиць, графіків, малюнків

Якщо в тексті роботи або додатках містяться таблиці, графіки, малюнки або інші ілюстративні матеріали, то вони повинні бути оформлені відповідним чином. Зокрема, по-перше, в тексті повинно бути покликання на відповідну таблицю/графік/малюнок тощо, і, по-друге, кожна таблиця/графік/малюнок повинні бути пронумеровані та підписані (наприклад, Таблиця 1.1. Назва таблиці (стислий опис представлених в таблиці даних), або Мал. 1.1. Назва малюнку (стислий опис того, що зображено). Номер таблиці/графіка/малюнку складається з номеру розділу і порядкового номеру таблиці/графіка/малюнку у розділі. Підписи таблиць розміщують над таблицями – слово «Таблиця» центрується по правому краю, назва таблиці на наступному рядку по центру. Підписи графіків, діаграм та малюнків розташовують під відповідними зображеннями по центру.

Під кожною таблицею, малюнком має бути посилання на джерело із зазначенням сторінки/сторінок.

Формули нумерують у межах розділу арабськими цифрами. Номер формули складається з номера розділу та порядкового номера формули в розділі, відокремлених крапкою. Нумери формул пишуть біля правого поля сторінки на рівні відповідної формули у круглих дужках, наприклад: (2.1) (перша формула другого розділу). Посилання на формули зазначають порядковим номером формули в дужках, наприклад: «... у формулі (2.1)». Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів формули наводять під нею в тій послідовності, в якій вони подані у формулі. Значення кожного символу і числового коефіцієнта записують з нового рядка. Перший рядок пояснення починають зі слова «де» без двокрапки.

Кожна формула відокремлюється від тексту одним вільним рядком.

Оформлення цитат та посилань у тексті

У своїх наукових роботах здобувачі вищої освіти обов'язково мають подавати покликання на літературу, джерела та матеріали, на основі яких написана наукова робота. Такі покликання дають змогу відшукати документи і перевірити достовірність відомостей про цитування документа, дають необхідну інформацію щодо нього, допомагають з'ясувати його зміст, мову тексту, обсяг, належність до предметного поля певної науки. Варто покликатися на останні видання публікацій.

Цитати

Цитата – це уривок з наукового чи іншого твору в його автентичному формулюванні, який подається з обов'язковим покликанням на його автора та джерело цитування. Цитати використовуються з метою краще розкрити певну ідею, підкріпити аргументацію, проілюструвати погляди інших авторів тощо. Цитати оформляються за принципом прямої мови. На початку та кінці цитати ставляться лапки.

Цитування повинно бути повним, без довільного скорочення авторського тексту і без перекручень думок автора.

Кожна цитата обов'язково супроводжується посиланням на джерело.

Після цитати в лапках у текст вписується квадратна дужка, за нею – номер позиції публікації чи джерела та сторінка, з якої запозичена цитата, наприклад: [32, с. 245].

Цитати не повинні становити більше 15% роботи.

2.8. Процедура атестації та критерії оцінювання кваліфікаційної роботи

Підготовка та захист кваліфікаційної роботи

Після попереднього захисту КР, її оформлення та отримання необхідних рецензій (зовнішньої рецензії, внутрішньої рецензії та відгуку наукового керівника) здобувач вищої освіти допускається до захисту, який проходить перед екзаменаційною комісією на відкритому засіданні.

КР подається науковому керівнику для перевірки її змісту та структури у строки, визначені у Завданні, але не пізніше 30 робочих днів до засідання ЕК.

Здобувач вищої освіти заздалегідь готує доповідь, яка повинна бути змістовною та стислою. Текст доповіді погоджується з науковим керівником роботи. У доповіді ЕК необхідно охарактеризувати актуальність дослідження, стан розробки проблеми дослідження, визначити мету, завдання та гіпотези роботи, дати визначення об'єкта та предмета дослідження, перелічити методи дослідження, охарактеризувати особливості змісту роботи, стисло викласти результати роботи. Не слід зупинятися на технічній стороні розрахунків, переказувати вступ та зміст усіх розділів роботи, наводити загальновідомі визначення та положення.

Під час доповіді бажано застосувати *демонстраційний матеріал*, який дозволить наочно зрозуміти сутність проведеного дослідження. Необхідно звернути увагу слухачів на цей матеріал, дати короткі пояснення його змісту. Не рекомендується демонструвати матеріали, на які доповідач не планує посилатися під час доповіді.

Для доповіді здобувачу вищої освіти відводиться не більше 7-10 хв.

Захист КР включає:

- доповідь здобувача вищої освіти (7-10 хв.),
- відповідь здобувача вищої освіти на запитання членів Екзаменаційної комісії;
- підведення підсумків захисту членами Екзаменаційної комісії, яка виносить оцінку КР на закритому засіданні.

При обговоренні оцінки враховуються:

- логіка і науковість виступу здобувача вищої освіти перед членами ЕК;
- ступінь складності і актуальності проблеми;

- практична і теоретична значущість роботи;
- ясність викладення, самостійні судження, володіння матеріалом;
- вміння здобувача вищої освіти відповідати на запитання та зауваження;
- оформлення роботи;
- характеристики роботи, представлені у рецензії та відгуку.

Після підписання відповідних протоколів членами ЕК оголошуються результати захисту.

Вимоги допуску КР до захисту. До захисту в ЕК допускаються роботи, теми яких затверджені наказом ректора Державного торговельно-економічного університету, а оформлення відповідає вимогам методичних рекомендацій кафедри до такого типу робіт. До КР додаються відгук керівника роботи, зовнішня і внутрішня рецензії. У разі виявлення формальних невідповідностей, у тому числі в формулюванні теми, назві підприємства (організації), за матеріалами якого виконано дослідження тощо, КР не приймається і до захисту не допускається. При негативних рецензіях або відгуку керівника здобувач вищої освіти може бути допущений до захисту КР. Допуск до захисту робіт у ЕК здійснюється на підставі підсумків попереднього захисту роботи на кафедрі (що має бути оформлено відповідним протоколом засідання кафедри). Допуск підтверджується візами завідувача кафедри та гаранта освітньої програми на титульному аркуші КР.

За наявності рукопису, зовнішньої рецензії та відгуку з підприємства (організації, установи) КР реєструється на кафедрі (додаток Р), але не пізніше, ніж за 15 календарних днів до захисту.

Після подачі КР на кафедру вона перевіряється на плагіат і у разі його виявлення така робота не допускається до передзахисту або захисту згідно Закону України «Про вищу освіту».

До захисту допускаються здобувачі вищої освіти, які:

- виконали навчальний план (не мають академічних заборгованостей);
- мають завершену, оформлену у відповідності з вимогами кваліфікаційну роботу;
- отримали відгук наукового керівника;
- отримали зовнішню та внутрішню рецензії;
- не мають заборгованостей по оплаті;
- не мають у роботі ознак плагіату;
- отримали візу завідуючого кафедрою про допуск до захисту.

Здобувачі вищої освіти, КР яких на попередньому захисті були оцінені позитивно, допускаються до захисту на засіданні ЕК не пізніше, ніж за 5 робочих днів до початку її роботи (відповідно до «Положення про атестацію здобувачів вищої освіти та екзаменаційну комісію з атестації у ДТЕУ»). Здобувач вищої освіти подає на кафедру переплетену КР не пізніше ніж за 5 робочих днів до початку роботи ЕК.

Критерії оцінки кваліфікаційної роботи

При оцінці змісту КР комісія бере до уваги новизну та актуальність теми дослідження, логічність структури роботи, рівень теоретичного аналізу проблеми, якість аналізу і узагальнення результатів дослідження, інтерпретацію, ступінь вдалості класифікаційної побудови висновків і рекомендацій, оригінальність дослідження (адекватність методів дослідження завданням, особливостям об'єкта та предмета роботи), вміння та обсяги опрацювання фундаментальних та науково значущих джерел.

При оцінці захисту КР (презентація здобувачем вищої освіти результатів дослідження перед членами комісії) ЕК бере до уваги стислість і лаконізм виступу здобувача вищої освіти, його збалансованість, відповідність цілі, завданням та структурі дослідження, якість відповідей на запитання членів комісії, наявність та вміння використовувати наочні матеріали, які ілюструють результати роботи.

Комісія враховує якість оформлення КР.

При обговоренні оцінки роботи здобувача вищої освіти комісія бере до уваги також якісні параметри процесу роботи здобувача вищої освіти над КР: дотримання графіка роботи, своєчасність попереднього захисту роботи на кафедрі, отримання зовнішньої та внутрішньої рецензій, подання оформленої роботи на кафедру у визначені терміни, активність та самостійність здобувача вищої освіти у підготовці роботи на підставі оцінки наукового керівника.

Бали	Оцінка за шкалою ЄКТС	Критерії оцінювання
90-100	А	КР, що відповідає таким вимогам: тема роботи актуальна, відрізняється новизною; у роботі здійснено ґрунтовний аналіз необхідних аспектів проблеми; використані сучасні джерела, у тому числі періодичні видання, монографії, що розкривають фундаментальні і прикладні аспекти теми; використані методи дослідження адекватні меті та завданням дослідження; матеріал роботи добре структурований і логічно викладений; результати емпіричного дослідження відповідають головним параметрам якості емпіричної інформації (надійність, валідність, репрезентативність, точність, стійкість); кількісний аналіз результатів дослідження здійснено з використанням сучасних статистичних пакетів обробки даних, продемонстровано належний ступінь якісного аналізу; висновки відповідають завданням роботи, уможливають реалізацію мети дослідження; рекомендації випливають із висновків і мають практичну значущість; роботу оформлено з дотриманням необхідних правил; при захисті роботи здобувачем вищої освіти показані глибокі знання з питань теми, вміле володіння категоріальним апаратом профільних навчальних дисциплін, оперування даними дослідження, вміло використані наочні матеріали, на всі запитання ЕК надані вичерпні

		відповіді; здобувач вищої освіти дотримувався графіку роботи, працював самостійно і систематично, проявив активність і ініціативність.
82-89	В	КР, що відповідає таким вимогам: тема роботи актуальна, носить дослідницький характер; у роботі здійснено аналіз необхідних аспектів проблеми; використані сучасні джерела, що розкривають фундаментальні і прикладні аспекти теми; використані методи дослідження адекватні меті та завданням дослідження; матеріал роботи добре структурований і логічно викладений; результати емпіричного дослідження в цілому відповідають параметрам якості емпіричної інформації (надійність, валідність, репрезентативність, точність, стійкість); кількісний аналіз результатів дослідження здійснено з використанням сучасних статистичних пакетів обробки даних; висновки відповідають завданням роботи; рекомендації випливають із висновків і мають практичну значущість; роботу оформлено з дотриманням необхідних правил; при захисті роботи здобувачем вищої освіти показані знання з питань теми, володіння без особливих труднощів категоріальним апаратом профільних навчальних дисциплін, оперування даними дослідження, використані наочні матеріали, на всі запитання ЕК надані більшою мірою вичерпні відповіді; здобувач вищої освіти дотримувався графіку роботи, працював самостійно і систематично, проявив активність і ініціативність.
75-81	С	КР, що відповідає таким вимогам: тема роботи актуальна; у роботі здійснено аналіз основних аспектів проблеми; використані джерела, що розкривають фундаментальні і прикладні аспекти теми; висновки відповідають завданням роботи, рекомендації мають практичну значущість; матеріал роботи структурований і логічно викладений; оформлення роботи в цілому відповідає відповідним правилам; при захисті роботи здобувачем вищої освіти достатньою мірою показані знання з теми, володіння категоріальним апаратом профільних навчальних дисциплін, оперування даними дослідження, використані наочні матеріали, на всі запитання ЕК надані відповіді; здобувач вищої освіти дотримувався графіку роботи, працював систематично, враховував поради наукового керівника.
69-74	Д	КР, що відповідає таким вимогам: аналіз проблеми у цілому відповідає темі, меті і завданням дослідження; використані джерела розкривають певні аспекти теми, дають можливість для формулювання висновків; сформульовані в роботі висновки і рекомендації випливають із теоретичного аналізу проблеми; оформлення роботи в цілому відповідає правилам оформлення робіт, але наявні певні огріхи; при захисті роботи здобувачем вищої освіти відтворено значну частину теоретичного матеріалу дослідження, але не достатнє володіння категоріальним апаратом профільних навчальних дисциплін, оперування даними дослідження, використані наочні матеріали, в основному надані відповіді на запитання членів ЕК, але вони надто загальні, поверхові або неточні; здобувач вищої освіти не дотримувався графіку роботи, працював не систематично, не повністю враховував поради наукового керівника.
60-68	Е	КР, що відповідає таким вимогам: аналіз проблеми у цілому відповідає темі і меті дослідження; використані джерела розкривають певні аспекти теми, але не містять критичного аналізу, що дає можливість для

		формулювання висновків; не чітко сформульовані в роботі висновки і рекомендації; оформлення роботи в цілому відповідає правилам оформлення робіт, але наявні певні огріхи; при захисті роботи здобувачем вищої освіти частково відтворено теоретичний матеріал дослідження, недостатнє володіння категоріальним апаратом профільних навчальних дисциплін, поверхнєве оперування даними дослідження, не прокоментовано наочні матеріали, в основному надані відповіді на запитання членів ЕК; здобувач вищої освіти не дотримувався графіку роботи, працював не систематично, не повністю враховував поради наукового керівника.
35-59	FX	КР, що відповідає таким вимогам: у роботі здійснено надто поверхневий аналіз проблеми, у процесі якого здобувач вищої освіти не виявив здатності до самостійного вирішення поставлених завдань; сформульовані у роботі висновки і рекомендації не впливають безпосередньо ні з теоретичного аналізу проблеми, ні з результатів емпіричного дослідження; роботу оформлено без урахування відповідних вимог; при захисті роботи здобувач вищої освіти не продемонстрував необхідного рівня володіння матеріалом, категоріальним апаратом профільних навчальних дисциплін, продемонстрував погано структурований виступ, не обґрунтовані, поверхнєві висновки, які не мають практичної значущості; не відповів на поставлені ЕК запитання або дав на них помилкові відповіді; здобувач вищої освіти не дотримувався графіку роботи, працював не систематично, не враховував порад наукового керівника; КР негативно оцінена зовнішнім рецензентом.
1-34	F	КР, у роботі відсутній аналіз проблеми, здобувач вищої освіти не виявив здатності до самостійного вирішення поставлених завдань; у роботі не сформульовані висновки і рекомендації або вони носять декларативний характер; роботу оформлено без урахування відповідних вимог; при захисті роботи здобувач вищої освіти продемонстрував повну відсутність знань з теми, категоріального апарату профільних навчальних дисциплін, неструктурований виступ, декларативні висновки, не відповів на поставлені ЕК запитання; здобувач вищої освіти не дотримувався графіку роботи, працював не систематично, не враховував порад наукового керівника; КР негативно оцінена зовнішнім рецензентом.

Захист кваліфікаційної роботи

Публічний захист КР відбувається на відкритому засіданні ЕК. На захисті можуть бути присутні науковий керівник, рецензенти, члени кафедри, представники організацій та установ, де планується працевлаштування випускників кафедри. Для публічного виступу здобувачу вищої освіти надається до 10 хвилин. Під час доповіді він може роздати членам ЕК презентаційні матеріали (якщо є потреба в цьому): таблиці, схеми, графіки, діаграми, плакати тощо. Вказані матеріали обов'язково узгоджуються з науковим керівником. Під час захисту роботи здобувач вищої освіти повинен: стисло обґрунтувати вибір теми, її актуальність, мету і завдання; розкрити теоретичну та практичну значущість

дослідження; чітко сформулювати основні висновки та рекомендації; показати ґрунтовні знання першоджерел та наукової літератури з обраної проблеми, всебічне володіння матеріалом дослідження; продемонструвати здатність самостійно аналізувати й узагальнювати результати дослідження. Після виступу здобувача вищої освіти заслуховують відгук наукового керівника, оцінку роботи рецензентів. Здобувач вищої освіти зобов'язаний відповісти на запитання голови, членів ЕК. Хід захисту фіксується у протоколі ЕК. Оцінка обговорюється на закритому засіданні та оголошується головою ЕК у присутності членів комісії, усієї групи здобувачів вищої освіти. Здобувачу вищої освіти, який успішно захистив кваліфікаційну роботу, за рішенням ЕК присвоюється кваліфікація з відповідної спеціальності, видається диплом про вищу освіту та додаток до диплому. У разі, якщо при захисті КР здобувач вищої освіти отримав незадовільну оцінку, або був недопущений до захисту рішенням кафедри, він може отримати допуск до повторного захисту роботи протягом трьох років після закінчення університету. Здобувач вищої освіти, який не захистив з поважних причин у встановлений строк КР, має право на повторну атестацію протягом наступних трьох років під час роботи ЕК за тією ж освітньою програмою. Дата повторного захисту визначається наказом ректора ДТЕУ. Якщо захист КР визнається незадовільним, ЕК визначає, чи може здобувач вищої освіти подавати на повторний захист ту ж роботу з доопрацюванням, чи він повинен підготувати кваліфікаційну роботу за новою темою. Захист КР за іншою темою можливий не раніше ніж через рік.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура і правила оформлення: ДСТУ ISO 5966: 1982. [Затверджено і введено в дію наказом Держстандарту України №58 від 23 лютого 1995 р.]/ Розробники: А. Стогній та ін. К.: ДЕРЖСТАНДАРТ УКРАЇНИ. 38 с. (Національний стандарт України).

2. Положення про атестацію здобувачів вищої освіти та екзаменаційну комісію з атестації у Державному торговельно-економічному університеті. Державний торговельно-економічний університет. К., 2022. URL: <https://knute.edu.ua/file/MjkwNQ==/877b04805c5064af32d94fa1e46bdffb.pdf>

3. Положення про випускну кваліфікаційну роботу (проект)». URL: <https://knute.edu.ua/file/NjY4NQ==/2656bf1c62823db61c6f9ce1f527495f.pdf>

4. Положення про дотримання академічної доброчесності педагогічними, науково-педагогічними, науковими працівниками та здобувачами освіти. URL: <https://knute.edu.ua/file/NjY4NQ==/bf27ad9293fa2bb6f9b2c3031d4b6e4a.pdf>

5. Положення про організацію освітнього процесу студентів. Державний торговельно-економічний університет. К., 2022. URL: <https://knute.edu.ua/file/MjkwNQ==/28e7eec26f32aa089dd87a6be3a64917.pdf>

6. Про вищу освіту: Закон України 2145-VIII, чинний, редакція від 02.07.2023. *Відомості Верховної Ради*. 2014. № 37-38. ст.380.

7. Стандарт вищої освіти України. Міністерство освіти і науки України. К., 2020. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2021/07/28/054-Sotsiolohiya-bakalavr.28.07-1.pdf>

ДОДАТКИ

Додаток А

Методичні рекомендації до підготовки статті за результатами наукового дослідження здобувачами освітнього ступеня «магістр» [3]

Підготовка наукової статті здобувачами освіти ДТЕУ здійснюється відповідно до наказу ДТЕУ «Про запровадження у навчальний процес підготовки наукових статей студентами, які здобувають освітньо-кваліфікаційний рівень «магістр» від 21 листопада 2007 р. № 3222.

1. Наукова стаття повинна містити виклад проміжних або кінцевих результатів наукового дослідження, висвітлювати конкретне окреме питання за темою кваліфікаційної роботи.

2. Архітектура наукової статті ґрунтується на логічному розкритті наукової проблеми, комплексному розкритті фактів, об'єднанні їх у певну систему.

3. Для написання наукової статті необхідно ознайомитись з існуючими матеріалами за даною темою (монографії, статті), що дасть можливість визначити рівень розробки досліджуваної теми в науці. Достовірність результатів, висвітлених у статті, посилюється системним використанням різноманітних джерел інформації: законодавчої та нормативної бази, статистичних даних, відповідних міністерств, вітчизняної та зарубіжної наукової літератури, Інтернет-ресурсів, фінансової та статистичної звітності підприємства галузі.

4. Наукова стаття, як форма апробації результатів кваліфікаційної роботи, повинна складатись з таких структурних елементів:

- назва статті, яка стисло відображає головну ідею наукового дослідження;
- прізвище та ініціали автора;
- анотація (українською та англійською мовами) – коротка характеристика змісту статті;
- постановка наукової проблеми, її актуальність, зв'язок з найважливішими завданнями, що постають перед Україною, значення для розвитку певної галузі науки або практичної діяльності;
- аналіз останніх досліджень і публікацій, на які спирається автор; сучасні погляди на проблему; виділення невирішених питань у межах загальної проблеми, яким присвячена стаття;
- формулювання мети статті, яка впливає з постановки наукової проблеми та огляду основних публікацій з теми; постановка завдань;
- виклад результатів досліджень шляхом висвітлення основних положень, особистих ідей, думок, отриманих наукових фактів, виявлених закономірностей, зв'язків, тенденцій, методик отримання та аналізу фактичного матеріалу, особистого внеску автора у досягнення і реалізацію основних висновків тощо;

– загальний висновок, який містить узагальнення досліджень і рекомендації, їх значення для теорії і практики, суспільна, соціально-економічна значущість;

– список використаних джерел – складають безпосередньо за друкованим твором або виписують з каталогів і бібліографічних покажчиків повністю без пропусків будь-яких елементів, скорочення назв і т.д. Джерела необхідно розміщувати в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків згідно з ДСТУ;

– прізвище, ініціали, науковий ступінь та вчене звання керівника кваліфікаційної роботи, який здійснював наукове редагування статті.

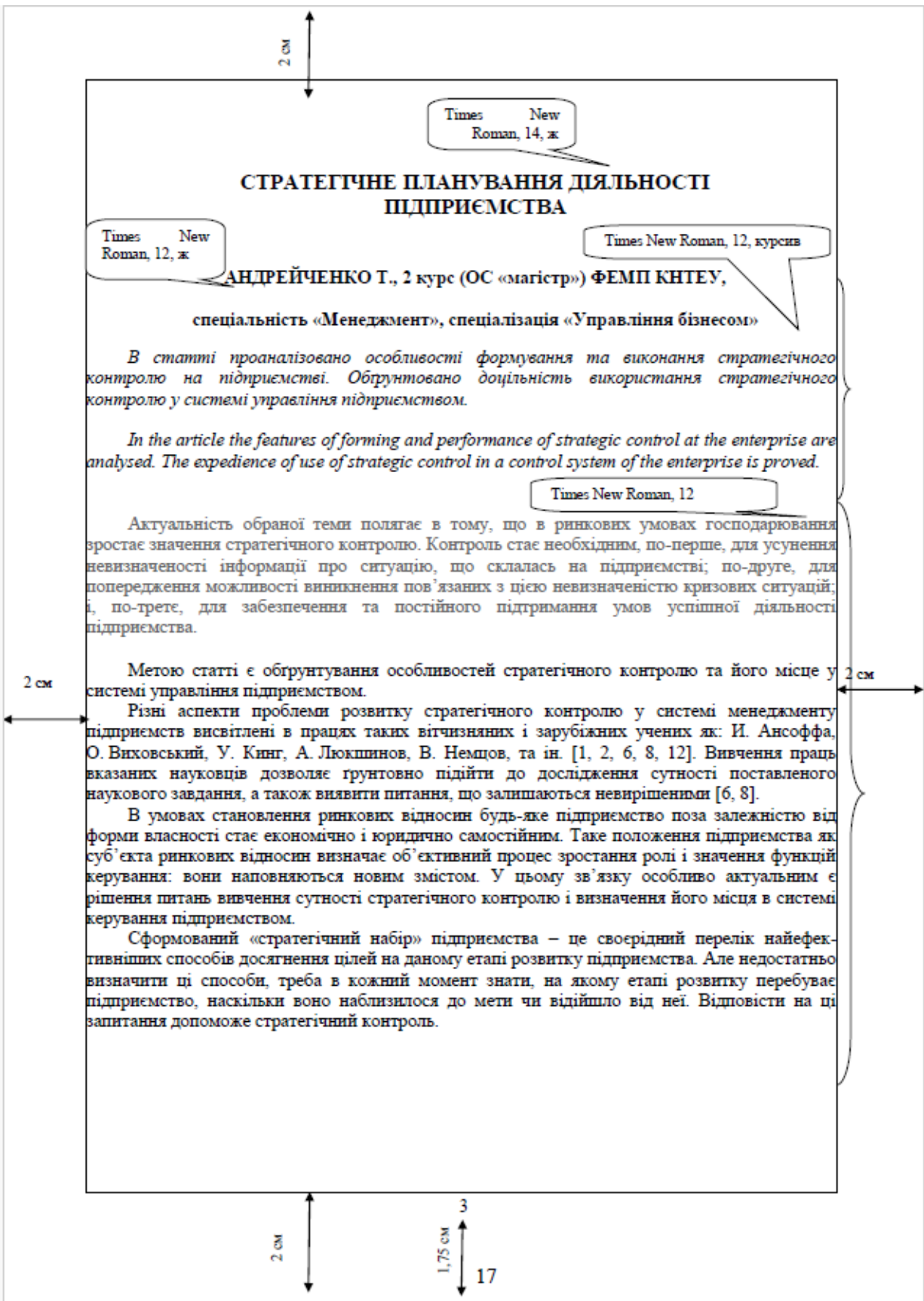
5. Рукопис наукової статті, яка надходить від здобувача освіти на кафедру, повинен мати висновок наукового керівника щодо відсутності текстових запозичень у рукописі.

6. У випадку виявлення академічного плагіату у науковій статті здобувача ступеня вищої освіти «магістр» робота направляється на доопрацювання з повторною перевіркою на плагіат.

7. Підготовлена відповідно до встановлених вимог наукова стаття, підписана автором та науковим керівником, передається відповідальному за випуск, яким є гарант освітньої програми. Наукова стаття, яка подається відповідальному за випуск, публікується в авторській редакції. За зміст поданої статті відповідальність несе автор.

8. Рукопис збірника, підписаний відповідальним за випуск, разом із супровідними документами та електронним варіантом подається до Центру підготовки навчально-методичних видань. Термін подання до Центру підготовки навчально-методичних видань та тираж збірника зазначено в плані видання збірок статей студентів, які здобувають освітній ступінь магістра. План видання збірок статей студентів щорічно затверджується вченою радою ДТЕУ на навчальний рік.

9. Наукова стаття повинна бути оформлена відповідно до таких вимог:

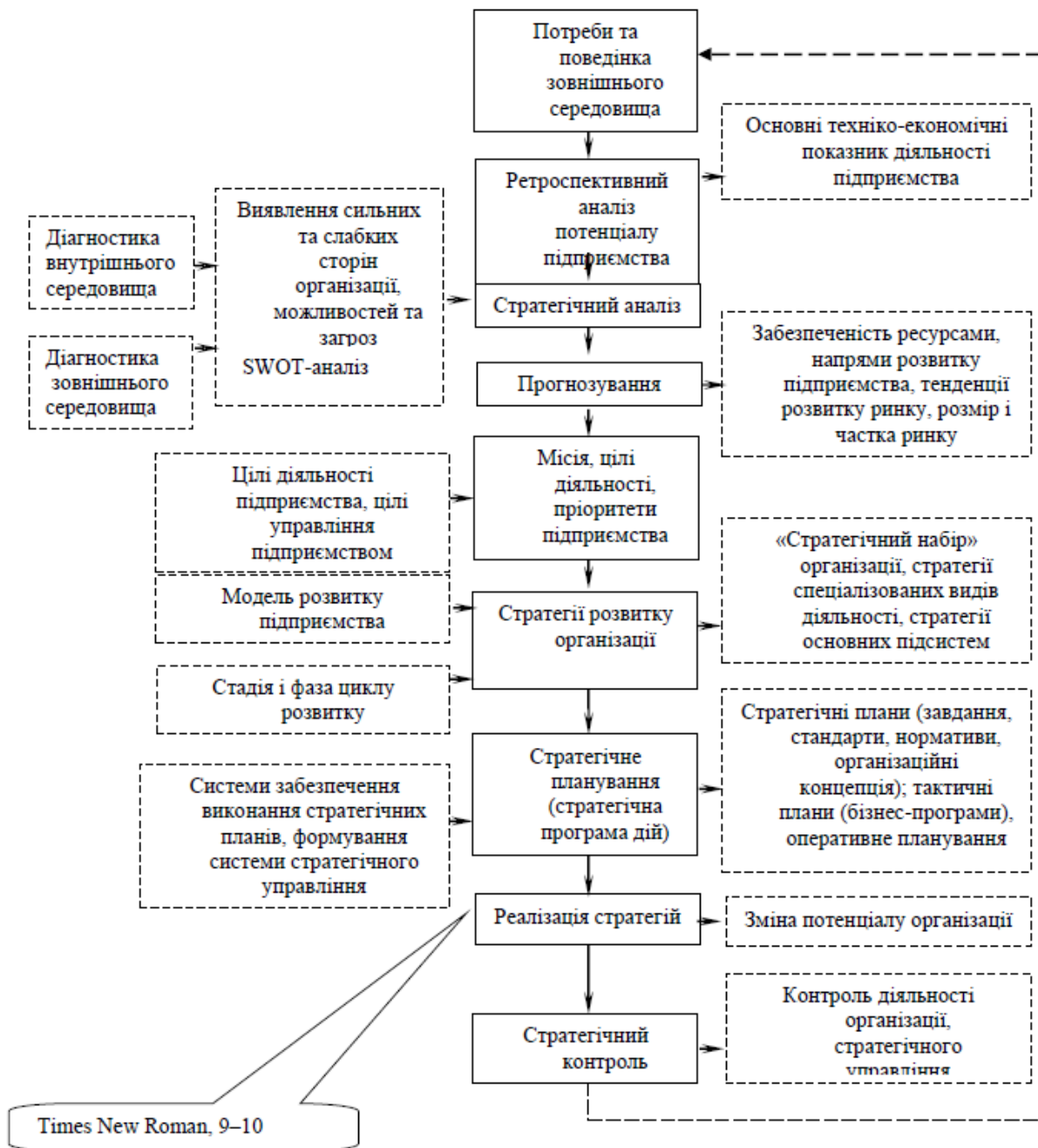

Рис. 1. Схема стратегічного управління розвитком підприємства [авторська розробка]

Times New Roman, 12, ж

Times New Roman, 12, к

Таблиця 1

Класифікація діючих на підприємствах систем контролю

Ознаки класифікації	Види систем контролю, що застосовуються		
Цілі та задачі системи контролю	Поточний контроль за діяльністю виробничо-управлінських підсистем	Поточний контроль	Стратегічний контроль
Час здійснення контролю	Попередній контроль	Поточний контроль	Заключний контроль
Об'єкт контролю	Терміни виконання наказів, розпоряджень, окремих завдань, документів тощо	Якість роботи (окремих виконавців, груп, підрозділів тощо)	Додержання встановлених параметрів (нормативів, стандартів) – технічних, економічних, організаційних тощо системи, що формується
Глибина керуючого впливу	Система спостереження і отримання інформації за ходом виконуваних робіт (моніторинг)	Оперативне втручання в процеси виробництва та управління	Додержання встановлених параметрів (нормативів, стандартів) – технічних, економічних, організаційних тощо системи, що формується
Обладнання, що використовується для контрольних операцій	Журнали, картотеки, таблиці, графіки, персональні книжки виконавців тощо (ручні системи)	Автоматизований контроль виконання (ЕОМ, датчики, прилади тощо)	Комбіновані системи контролю (машино-ручні)

es New Roman, 12, ж

Times New Roman, 10–11

Список використаних джерел

Список використаних джерел оформлюють відповідно до ДСТУ 8302:2015.

Додаток Б
Орієнтовний перелік тем кваліфікаційних робіт
для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти
галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»
спеціальності 054 «Соціологія»
освітньо-професійної програми «Діджитал соціологія»

1. Управлінське консультування в організації в умовах інформаційного суспільства.
2. Побудова і розвиток корпоративної культури в цифровому суспільстві.
3. Стратегії виборчих кампаній в цифровому суспільстві: світовий і вітчизняний досвід.
4. Вплив мас-медіа на формування політичної свідомості громадян.
5. Гендерні стереотипи та їх вплив на електоральну поведінку населення інформаційного суспільства.
6. Динаміка мотиваційних змін українського студентства: чинники та перспективи.
7. PR і реклама у сучасному українському суспільстві: перспективи взаємодії.
8. Вплив цифровізації на рекламну діяльність у суспільстві споживання.
9. Технології впливу на масову свідомість (на прикладі політичних ток-шоу).
10. Дискурсивне поле сучасного українського телебачення: соціальний аспект.
11. Особливості молодіжної моди в сучасному суспільстві споживання.
12. Мережевий підхід до вивчення суспільства споживання.
13. Мережеві структури як сучасна форма політичної самоорганізації громадян України.
14. Соціокультурні особливості української інтернет-спільноти.
15. Порівняльний аналіз стратегій ЗМІ у висвітленні конфліктів.
16. Репрезентація гендерних ролей у інтернет рекламі.
17. Молодь в умовах переходу до інформаційного суспільства.
18. Взаємодія поколінь в умовах глобалізованого світу.
19. Уявлення молоді про життєвий успіх у глобалізованому світі.
20. Роль відкритих освітніх ресурсів в освітньому процесі університетів України.
21. Сімейні цінності студентської молоді України у глобалізованому світі.
22. Молодь як соціальна група у віртуальному просторі.
23. Вплив інформаційних воєн на трансформаційні процеси в суспільстві.
24. Індивідуальні та соціальні чинники освітньої нерівності в умовах інформаційного суспільства.
25. Меми як тип колективної діяльності.
26. Інформаційні та безпекові аспекти розвитку цифрової особистості.
27. ІТ як сфера професійної освіти: мотиви вибору української молоді.
28. Формування та розвиток ІТ-рекрутингу в інформаційному суспільстві.
29. Соціологічний аналіз віртуального туризму.

30. Віртуальний простір готелю: соціологічний аналіз.
31. Віртуальний простір ресторану: соціологічний аналіз.
32. Соціальний капітал у кіберпросторі.
33. Соціальний портрет студента у кіберпросторі.
34. Студентство як соціальна спільнота у віртуальному просторі.
35. Культурні та віртуальні цінності сучасної молоді в Україні.
36. Загрози віртуальних спільнот: соціологічний аналіз.
37. Віртуальна особистість студента.
38. Віртуальна особистість молодшої людини в Україні.
39. Вплив віртуального спілкування на становлення молоді в Україні.
40. Вплив віртуального спілкування на вибір життєвих орієнтирів молоді.
41. Соціологічний аналіз динаміки розвитку віртуального простору.
42. Небезпеки та загрози віртуалізації соціальних інститутів.
43. Соціологічний аналіз цифрової економіки.
44. Соціологічний аналіз е-держави.
45. Міжособистісні комунікації в сучасній сім'ї в умовах інформаційного суспільства.

Додаток В
Зразок заяви на затвердження теми кваліфікаційної роботи

Завідувачу кафедри

_____ (назва кафедри)

_____ (прізвище, ініціали завідувача кафедрою)

здобувача другого (магістерського) /
рівня вищої освіти

спеціальності _____

освітньої програми _____

_____ (прізвище, ініціали здобувача вищої освіти)

Гр. _____, _____ курс,

_____ (контактний номер телефону)

ЗАЯВА

Прошу затвердити тему кваліфікаційної
роботи _____

за матеріалами _____

_____ повна юридична назва підприємства/організації/установи
та призначити науковим керівником _____

«__» _____ дата

_____ підпис студента

Додаток Г
Календарний план виконання кваліфікаційної роботи

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	
		за планом	фактично
1.	Обрання теми роботи		
2.	Написання заяви про затвердження теми роботи на засіданні випускової кафедри та призначення наукового керівника		
3.	Підготовка календарного плану виконання роботи, затвердження його науковим керівником		
4.	Підготовка та узгодження загального плану кваліфікаційної роботи		
5.	Підготовка чорнового варіанту роботи для першого читання науковим керівником		
6.	Усунення зауважень наукового керівника, подання чорнового варіанту на друге читання		
7.	Врахування рекомендацій наукового керівника, збагачення роботи додатковими дослідженнями		
8.	Передзахист кваліфікаційної роботи на засіданні випускової кафедри		
9.	Остаточне оформлення кваліфікаційної роботи		
10.	Чистове оформлення роботи; подання роботи і зовнішньої рецензії науковому керівникові на підготовку відгуку		
11.	Написання відгуку науковим керівником, його доповідь завідувачу кафедри про завершення роботи		
12.	Подання кваліфікаційної роботи на кафедру		

Студент/ка

підпис

ПІБ

Керівник роботи

підпис

ПІБ

Гарант освітньої програми

підпис

ПІБ

Додаток Д
Титульна сторінка кваліфікаційної роботи

ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

назва кафедри

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

назва теми

Студента ___ курсу, ___ групи,
другого (магістерського) рівня
вищої освіти
спеціальності (шифр, назва),
освітньої програми (назва)

Прізвище, ім'я, по
батькові

підпис студента

Науковий керівник
науковий ступінь, вчене звання

Прізвище, ім'я, по
батькові

підпис керівника

Науковий консультант
науковий ступінь, вчене звання

Прізвище, ім'я, по
батькові

підпис консультанта

Гарант освітньої програми
науковий ступінь, вчене звання

Прізвище, ім'я, по
батькові

підпис гаранта

Київ-20__

Зразок титульної сторінки кваліфікаційної роботи

ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра філософії, соціології та політології

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

**СОЦІАЛЬНИЙ ПОРТРЕТ ВНУТРІШНЬО
ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ
СУСПІЛЬСТВІ**

Студента 2 курсу, 2-3м групи,
другого (магістерського) рівня
вищої освіти
спеціальності 054 «Соціологія»,
освітньої програми
«Діджитал соціологія»

_____ Омельченко
Микита Сергійович

Науковий керівник
кандидат філософських наук,
доцент

_____ Горпинич
Ольга Валеріївна

Гарант освітньої програми
кандидат філософських наук,
доцент

_____ Горпинич
Ольга Валеріївна

Київ-2024

Додаток Е
Завдання на кваліфікаційну роботу

Державний торговельно-економічний університет

Факультет _____ Кафедра _____
 Освітній ступінь _____
 Спеціальність _____
 Освітня програма _____

Затверджую

Зав. кафедри _____

«__» _____ 20__ р.

Завдання
на кваліфікаційну роботу студентів

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема кваліфікаційної роботи

Затверджена наказом ДТЕУ від «__» _____ 20__ р. № _____

2. Строк здачі студентом закінченої роботи

3. Цільова установка та вихідні дані до роботи

Мета роботи _____

Об'єкт дослідження _____

Предмет дослідження _____

6. Календарний план виконання роботи

№ пор.	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	
		за планом	фактично
1	2	3	4

7. Дата видачі завдання « ___ » _____ 20__ р.

8. Науковий керівник кваліфікаційної роботи

(прізвище, ініціали, підпис)

9. Гарант освітньої програми

(прізвище, ініціали, підпис)

10. Завдання прийняв до виконання студент

(прізвище, ініціали, підпис)

11. Відгук наукового керівника кваліфікаційної роботи

Науковий керівник кваліфікаційної роботи

(підпис, дата)

Відмітка про попередній захист _____

(ПІБ, підпис, дата)

12. Висновок про кваліфікаційну роботу

Кваліфікаційна робота студента _____

(прізвище, ініціали)

може бути допущена до захисту екзаменаційній комісії.

Гарант освітньої програми _____

(прізвище, ініціали, підпис)

Завідувач кафедри _____

(підпис, прізвище, ініціали)

« _____ » _____ 20 ____ р.

Зразок оформлення завдання на кваліфікаційну роботу**Державний торговельно-економічний університет**Факультет міжнародної торгівлі та праваКафедра філософії, соціології та політологіїОсвітній ступінь магістрСпеціальність 054 «Соціологія»Освітня програма Діджитал соціологія**Затверджую**Зав. кафедри філософії,
соціології та політології

Алла КРАВЧЕНКО

«05» лютого 2024 р.

**Завдання
на кваліфікаційну роботу студентів***Омельченко Микиті Сергійовичу*

1. Тема кваліфікаційної роботи

Соціальний портрет внутрішньо переміщених осіб в інформаційному суспільствіЗатверджена наказом ДТЕУ від «06» березня 2024 р. № 7712. Строк здачі студентом закінченої роботи 08 листопада 2024 р.

3. Цільова установка та вихідні дані до роботи

Мета роботи визначити складові соціального портрету внутрішньо переміщених осіб в інформаційному суспільствіОб'єкт дослідження інституціоналізація статусу внутрішньо переміщених осіб в Україні в інформаційному суспільствіПредмет дослідження соціальний портрет внутрішньо переміщених осіб в інформаційному просторі України

6. Календарний план виконання роботи

№ пор.	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	
		за планом	фактично
1.	Обрання теми роботи (проекту)	до 29.01.2024	
2.	Написання заяви про затвердження теми роботи (проекту) на засіданні випускової кафедри та призначення наукового керівника	до 05.02.2024	
3.	Підготовка календарного плану виконання роботи (проекту), затвердження його науковим керівником	до 12.02.2024	
4.	Підготовка та узгодження загального плану кваліфікаційної роботи (проекту)	до 04.03.2024	
5.	Підготовка чорнового варіанту роботи для першого читання науковим керівником	до 10.06.2024	
6.	Усунення зауважень наукового керівника, подання чорнового варіанту на друге читання	до 09.09.2024	
7.	Врахування рекомендацій наукового керівника, збагачення роботи додатковими дослідженнями	до 30.09.2024	
8.	Передзахист кваліфікаційної роботи (проекту) на засіданні випускової кафедри	жовтень 2024	
9.	Остаточне оформлення кваліфікаційної роботи (проекту)	до 14.10.2024	
10.	Чистове оформлення роботи; подання роботи і зовнішньої рецензії науковому керівникові на підготовку відгуку	до 21.10.2024	
11.	Написання відгуку науковим керівником, його доповідь завідувачу кафедри про завершення роботи	до 28.10.2024	
12.	Нормоконтроль і подання роботи на кафедру	до 08.11.2024	

7. Дата видачі завдання «05» лютого 2024 р.

8. Науковий керівник кваліфікаційної роботи

Ольга ГОРПИНІЧ

(прізвище, ініціали, підпис)

9. Гарант освітньої програми

Ольга ГОРПИНІЧ

(прізвище, ініціали, підпис)

10. Завдання прийняв до виконання студент

Микита ОМЕЛЬЧЕНКО

(прізвище, ініціали, підпис)

11. Відгук наукового керівника кваліфікаційної роботи

В умовах повномасштабної війни, яка охопила територію нашої держави, виникла проблема вимушеної міграції та належного захисту прав внутрішньо переміщених осіб. Внутрішньо переміщені особи зіткнулися з проблемою здійснення своїх прав, гарантованих Конституцією України, в тому числі виборчих прав, трудових та соціальних прав, захисту права власності, відновлення втрачених ідентифікуючих документів тощо. Робота характеризується актуальністю, оскільки присвячена питанням збільшення кількості вимушених переселенців та біженців у зв'язку зі збройним конфліктом. Проблеми внутрішньо переміщених осіб, як нової соціальної групи в умовах інформаційного суспільства, малодосліджені.

Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів та восьми підрозділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. У кваліфікаційній роботі комплексно досліджено складові соціального портрету внутрішньо переміщених осіб в інформаційному суспільстві.

Під час написання роботи студент показав високий рівень набутих у процесі навчання теоретичних знань, використав сучасні методи дослідження, продемонстрував уміння самостійно вирішувати наукові та практичні проблеми, логічно, послідовно, аргументовано викладати матеріал і робити висновки. Самостійно проведене дослідження характеризується ґрунтовністю та достовірністю.

Робота актуальна, логічно структурована, мета дослідження досягнута, завдання виконані у повному обсязі. Результати роботи можуть бути використані для подальшого теоретичного аналізу тенденцій адаптації внутрішньо переміщених осіб, що включає вивчення самого статусу внутрішньо переміщеної особи, та міграційної специфіки соціально-економічного забезпечення осіб-переселенців в умовах інформаційного простору України, а також у практичній діяльності фахівців щодо проблем великої соціальної групи, інтеграції ВПО в суспільне життя в умовах цифровізації.

Кваліфікаційна робота другого (магістерського) рівня вищої освіти Микити Сергійовича Омельченко відповідає спеціальності 054 «Соціологія», нормативним вимогам до змісту і оформлення і може бути допущена до захисту.

Науковий керівник кваліфікаційної роботи _____ 28.10.2024 р.
(підпис, дата)

Відмітка про попередній захист Горпинич О. В. _____ 22.10.2024 р.
(ПІБ, підпис, дата)

12. Висновок про кваліфікаційну роботу

Кваліфікаційна робота студента _____ Омельченка М. С.
(прізвище, ініціали)

може бути допущена до захисту в екзаменаційній комісії.

Гарант освітньої програми _____ Ольга ГОРПИНИЧ
(прізвище, ініціали, підпис)

Завідувач кафедри _____ Алла КРАВЧЕНКО
(підпис, прізвище, ініціали)

«08» листопада 2024 р.

Додаток Ж

АНОТАЦІЯ

Омельченко Микита Сергійович.

Соціальний портрет внутрішньо переміщених осіб в інформаційному суспільстві.

Рукопис.

Кваліфікаційна робота за спеціальністю «Соціологія», освітньою програмою «Діджитал соціологія». Державний торговельно-економічний університет, Київ, 2023.

Кваліфікаційну роботу присвячено дослідженню соціального портрету внутрішньо переміщених осіб в Україні. Уточнено основні поняття дослідження; проаналізовано наукові дослідження соціального портрете внутрішньо переміщених осіб в інформаційному просторі України; визначено методологію дослідження соціального портрету внутрішньо переміщених осіб в Україні; проаналізовано вітчизняний досвід соціологічних досліджень проблем внутрішньо-переміщених осіб як мігрантів; досліджено інтеграцію внутрішньо переміщених осіб до суспільства; проаналізовано формування громадської думки що до соціального портрету ВПО; розроблено програму соціологічного дослідження; визначено соціальні проблеми внутрішньо-переміщених осіб.

Структура роботи: робота виконана на 67 сторінках, з них основна частина 43 сторінки, складається зі вступу, трьох розділів, поділених на підрозділи, висновків, списку використаних джерел на 6 сторінках 58 джерел і містить 5 малюнків, 6 таблиць, 2 формули, 5 додатків.

Ключові слова: внутрішньо переміщені особи, соціальний портрет, переселенець, мігрант, соціальна захищеність, соціальна адаптація, інформаційне суспільство.

SUMMARY

Omelchenko Mykyta Serhiyovych.

Social portrait of internally displaced persons in the information society. *Manuscript.*

Qualification work in the specialty "Sociology", educational program "Digital Sociology". State University of Trade and Economics, Kyiv, 2023.

The qualification work is dedicated to the study of the social portrait of internally displaced persons in Ukraine. The main concepts of the research have been clarified; scientific studies of the social portrait of internally displaced persons in the information space of Ukraine were analyzed; the methodology of the study of the social portrait of internally displaced persons in Ukraine is determined; the domestic experience of sociological research on the problems of internally displaced persons as migrants is analyzed; the integration of internally displaced persons into society was investigated; the formation of public opinion regarding the social portrait of IDPs is analyzed; a sociological research program was developed; social problems of internally displaced persons are defined.

The structure of the work: the work is completed on 67 pages, of which the main part is 43 pages, consists of an introduction, three chapters divided into subsections, conclusions, a list of used sources on 6 pages of 58 sources and contains 5 figures, 6 tables, 2 formulas, 5 appendices.

Key words: internally displaced persons, social portrait, displaced person, migrant, social protection, social adaptation, information society.

Додаток К**Приклад теми та змісту кваліфікаційної роботи****ТЕМА:****СОЦІАЛЬНИЙ ПОРТРЕТ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ В
ІНФОРМАЦІЙНОМУ СУСПІЛЬСТВІ****ЗМІСТ**

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ ВИВЧЕННЯ СОЦІАЛЬНОГО ПОРТРЕТУ ВПО.....	6
1.1. Уточнення основних поняття дослідження.....	6
1.2. Аналіз наукових досліджень соціального портрету внутрішньо переміщених осіб в інформаційному просторі України.....	9
1.3. Методологія дослідження соціального портрету внутрішньо переміщених осіб в Україні.....	12
Висновки до розділу 1.....	15
РОЗДІЛ 2 ВПО, ЯК СПЕЦИФІЧНА СОЦІАЛЬНА ГРУПА В ІНФОРМАЦІЙНОМУ ПРОСТОРІ.....	16
2.1. Вітчизняний досвід соціологічних досліджень проблем внутрішньо- переміщених осіб як мігрантів.....	16
2.2. Інтеграція внутрішньо-переміщених осіб до українського суспільства....	23
2.3. Формування громадської думки щодо соціального портрету ВПО.....	32
Висновки до розділу 2.....	33
РОЗДІЛ 3. ДОСЛІДЖЕННЯ «СОЦІАЛЬНИЙ ПОРТРЕТ ВПО В ІНФОРМАЦІЙНОМУ ПРОСТОРІ УКРАЇНИ».....	34
3.1. Програма соціологічного дослідження.....	34
3.2. Соціальні проблеми внутрішньо-переміщених осіб.....	38
Висновки до розділу 3.....	46
ВИСНОВКИ.....	47
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	50
ДОДАТКИ.....	56

Додаток Л Зразок вступу до кваліфікаційної роботи

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Починаючи з 2014-ого року, через активні бойові дії на сході України, в українському суспільстві з'явилась нова соціальна група, яка стала обличчям кризи соціальних, економічних та психологічних навантажень – внутрішньо переміщені особи (ВПО), або переселенці. Внутрішньо переміщеною особою є громадянин України, іноземець або особа без громадянства, яка перебуває на території України на законних підставах та має право на постійне проживання в Україні, яку змусили залишити або покинути своє місце проживання у результаті або з метою уникнення негативних наслідків збройного конфлікту, тимчасової окупації, повсюдних проявів насильства, порушень прав людини та надзвичайних ситуацій природного чи техногенного характеру [1, с. 1]. Основним із пріоритетів української інтелігенції було дізнатися про пряму процедуру інтегрування ВПО до соціуму.

З плином часу, внутрішньо переміщені особи стали представниками особливої ланки соціального та економічного розвитку всю проблематику конфлікту відчуження у соціумі за, наприклад, політичними, культурними та мовними факторами. При даних процесах було утворене установлення певної соціальної ідентичності ВПО, які і приймали всі можливості охоплення особливих правових статусів та звичайно – соціально-економічних.

Сьогоднішня непередбачуваність ситуації все ще тримає в напрузі як примушених переселенців, так і всіх жителів нашої країни. Але випробування на витривалість мають й свою зворотну сторону. Окрім втрат і турбот, вони є своєрідною перевіркою на міцність, сміливість, стійкість до стресу, внутрішню силу та благородство. Не всім переселенцям вдалося протистояти та не зламатися,

але більшість зуміла адаптуватися і продемонструвати свою здатність бути корисними для себе, своїх родин і суспільства. Саме цих внутрішньо переміщених осіб більшість. Запеклість, ініціативність, рішучість, кваліфікація, освіченість, професіоналізм та працездатність стають доказами в тому, що використання їх потенціалу як ресурсу для розвитку нашої країни є насущно необхідним. Це створює перспективи для належного життя всіх громадян.

Через повномасштабне вторгнення росії в Україну в 2022 році, список населення з областей які насильно мали покинути свої домівки, на жаль, був розширений. На даний момент, через економічну та гуманітарну кризу регіонів, статус внутрішньо переміщеної особи ніколи не був у більш складному положенні.

Нашим завданням виступає визначити чи достатні реакції та допомога українського уряду щодо ВПО, особливо у 2022 році, оскільки можливо що саме допомога уряду сприяє на соціально-економічне становище внутрішньо переміщених осіб. Через певну політичну нестабільність у 2014-2015 роках, статус ВПО був чітко визначений у Законі України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб»[1], але майже наприкінці 2014 року.

Іншим завданням виступає віднайти зв'язок нестійкості та невизначеності самого соціального статусу ВПО між їх соціально-економічним становищем. Внутрішньо переміщені особи перебувають у особливому стані існування як громадянина України, де непередбачувані ситуації диктують як прожити майбутні тижні, місяці, іноді навіть роки. Накопичений стрес впливає на міжнародні відносини з представництвом внутрішньо переміщених осіб, як наприклад конфлікт «заходу та сходу» України, який утворює щільні розбіжності в думках у всіх сферах життя – політика, економіка, робоча сфера, побутове життя.

Важливо також дізнатись чи всі проблеми чи успіхи соціально-економічного становища залежать лише від зовнішніх факторів, а не від певної нестійкості самого статусу. Наприклад, економічна криза та робоча скрута в наслідок війни погіршує

ситуацію не лише тих громадян зі статусом ВПО, а всіх інших громадян, які залишилися проживати у своїх регіонах.

Об'єктом дослідження – інституціоналізація статусу внутрішньо переміщених осіб в Україні в інформаційному суспільстві

Предметом дослідження є соціальний портрет внутрішньо переміщених осіб в інформаційному просторі України

Мета дослідження – визначити складові соціального портрету внутрішньо переміщених осіб в інформаційному суспільстві

Для досягнення поставленої мети були визначені наступні **завдання**:

- уточнити основні поняття дослідження;
- проаналізувати наукові дослідження соціального портрету внутрішньо переміщених осіб в інформаційному просторі України;
- обґрунтувати методологію дослідження соціального портрету внутрішньо переміщених осіб в Україні;
- проаналізувати вітчизняний досвід соціологічних досліджень проблем внутрішньо-переміщених осіб як мігрантів;
- вивчити інтеграцію внутрішньо-переміщених осіб до українського суспільства;
- проаналізувати формування громадської думки щодо соціального портрету ВПО;
- розробити програму соціологічного дослідження;
- визначити соціальні проблеми внутрішньо-переміщених осіб.

Методи дослідження: у роботі було використано низку методів спеціально соціологічного характеру, а саме контент-аналіз, дослідження документації, опитування (анкетування). А також міждисциплінарних дослідницьких методів, таких як порівняльний аналіз, логічний та економіко-статистичний методи.

Основна гіпотеза: соціально-економічне становище ВПО залежить більшою мірою від зовнішніх факторів, ніж від самої соціальної групи.

Теоретико-методологічні засади дослідження.

У дослідженні трансформації ціннісних орієнтацій під час воєнних конфліктів можуть бути використані такі теоретичні рамки: теорія соціальних змін, теорія стресу та адаптації, теорія цінностей Шварца. До методів, які застосовувались відносяться: анкетування.

Емпірична база: вторинні дані (офіційна статистика, наукові публікації, інтернет-ресурси), а також результати власного дослідження (метод анкетного опитування серед населення України) віком від 18 років.

Апробація результатів дослідження. Результати дослідження були апробовані на двох міжнародних конференціях, а саме:

– VIII міжнародній науково-практичній конференції студентів, аспірантів і молодих учених «Соціальні технології миру, розбудови та державотворення у повоєнній Україні» (24 листопада 2023 року, м. Запоріжжя);

– Міжнародній науково-практичній конференції «Фундаментальні та прикладні проблеми суспільства: історія, сьогодення, майбутнє» (11 квітня 2024 р., м. Київ).

За результатами дослідження видано 1 статтю у співавторстві 2 тез конференцій та подано до друку 1 статтю:

1. Норгуньч О., Omelchenko N. Internally displaced persons in Ukraine: socio-economic situation and educational and cultural challenges. *Copernicus Political and Legal Studies*. 2023. Vol. 2 №4. P. 61-69.

2. Омельченко М., Горпинич О. Тимчасово-переміщені особи – нова соціальна група українського суспільства. *Соціокультурні трансформації та геополітичні виклики в умовах багатопольярного світу* [Електронний ресурс] : тези доп. Всеукр. наук.-практ. конф. (Київ, 24 листоп. 2022 р.) / відп. ред. А. Кравченко. Київ : Держ. торг.- екон. ун-т, 2022. С. 171-174.

3. Омельченко М., Горпинич О. Соціально-економічна захищеність внутрішньо-переміщених осіб в Україні. *Соціокультурні засади економіки і*

політики: взаємозв'язки, тренди, суперечності [Електронний ресурс] : тези доп. Всеукр. наук.-практ. конф. (Київ, 16 листоп. 2023 р.) / відп. ред. Н. В. Крохмаль. Київ : Держ. торг.-екон. ун-т, 2023. С. 172-176.

4. Омельченко М. Внутрішньо-переміщені особи в Україні: соціально-економічне положення та науково-системні виклики. VIVAT ACADEMIA (подано до друку).

Структура роботи: Кваліфікаційна робота виконана на 67 сторінках, з них основна частина 49 сторінок, складається зі вступу, трьох розділів, поділених на підрозділи, висновків, списку використаних джерел на 6 сторінках 58 джерел і містить 5 малюнків, 6 таблиць, 2 формули, 5 додатків.

Додаток М

Зразки програм соціологічних досліджень

ПРОГРАМА СОЦІОЛОГІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

“Можливості соціальних мереж як засобу працевлаштування (на прикладі ІТ-галузі)”

Методологічна частина

1. Обґрунтування проблеми дослідження. Сучасний світ змінюється кожної секунду, тому дослідження працевлаштування провідних та починаючи спеціалістів є невідомою частиною розвитку та майтнього нашого соціуму та економіки. З'являється все більше неоднорідних можливостей самопрезентації та самоіндефікації себе як спеціаліста на ринку праці. Нарешті, роль соціальних мереж у пошуку роботи стає все більш значущою, особливо в умовах змін у традиційних методах рекрутингу через вплив пандемії, війни в Україні та цифрових технологій. Традиційні пошуки роботи вже стають менш актуальними, тому особливо зараз у сучасному світі важливо мати сильний професійний імідж, тимпаче в ІТ галузі. LinkedIn дає можливість користувачам продемонструвати свої навички, досвід та досягнення через профіль, що може вплинути на їхню успішність у працевлаштуванні та розвитку кар'єри. За даними компанія GlobalLogic 3,6 млн зареєстровані в LinkedIn, що складає 10% населення, а тому дає нам можливість говорити про те, що отриманні нами дані можна екстрапалювати на всю спільноту ІТ. (Електронний ресурс. – Режим доступу: <https://chytomo.com/lyshe-3-6-mln-ukraintsiv-zareiestrovani-v-linkedin/>)

Проблемна ситуація. Однією із головних соціальних проблем сучасного суспільства є проблема працевлаштування, не тільки молоді, а й інших поколінь, які зараз теж зазнали проблеми та знаходяться в статусі “безробітній/безробітня”.

Однак дані, які ми маємо на сьогоднішній день суперечливі. За оцінками Міжнародної організації з міграції ООН (МОМ), за два роки повномасштабної війни Росії проти України понад 14 мільйонів українців – майже третина населення країни – були вимушені покинути свої домівки, а понад 6,5 мільйона з них наразі живуть за межами України як біженці.

(Електронний ресурс. – Режим доступу: <https://www.holosameryky.com/a/ponad-14-milyoniv-ukraintsiv-vymusheno-pokynuly-domivky-cherez-viynu-mom/7497980.html>)

Конкуренція росте з кожним днем, навіть спеціалісти з більше ніж з п'яти роками досвіду мають проблеми із працевлаштування, тому, що не всі фахівці в галузі інформаційних технологій використовують LinkedIn ефективно або знайомі з його можливостями.

1.1. Характеристика проблеми дослідження:

– за масштабністю – проблема великої групи людей (зокрема професійна група фахівці ІТ);

– за глибиною протиріччя – це функціональна проблема, пов'язана з можливістю ефективного використання LinkedIn для працевлаштування в ІТ-галузі та індивідуальними компетентностями, які дозволяють презентувати себе, свої знання і професійні вміння;

– за носіями – активна частина населення України, яка стикається з необхідністю працевлаштування у сфері інформаційних технологій;

– залежно від мети – дослідження стосується проблем працевлаштування з використанням інформаційної платформи, побудови іміджу в ІТ та створення професійного портфолію.

2. Об'єкт дослідження – фахівці в галузі інформаційних технологій.

3. Предмет дослідження – ефективність використання LinkedIn, як найбільш популярної соціально-професійної мережі в якості інструменту для працевлаштування та побудови професійного іміджу в ІТ-спільноті.

4. Мета дослідження – дослідити проблеми та перешкоди, з якими стикаються фахівці в галузі інформаційних технологій при використанні платформи LinkedIn для пошуку роботи та побудови іміджу.

5. Завдання дослідження:

– Дослідити взаємозв'язок між активністю учасника мережі (LinkedIn) та успішністю працевлаштування у сфері інформаційних технологій;

– Встановити пряму залежність між актуальністю та професійними навичками, які вказані у профілях у соціальних мережах, та успішністю знаходження роботи в ІТ-галузі.

– Проаналізувати стратегії побудови особистого бренду в соціальних мережах, такі як написання блогів, публікація фахових дописів та участь у вебінарах, може збільшити видимість та привернути увагу потенційних роботодавців.

6. Системний аналіз об'єкта і предмета дослідження.

6.1. Інтерпретація основних понять

– Інтернет-комунікація – це вербальні та невербальні взаємодії комунікантів (учасників спілкування) в Інтернеті з метою обміну інформацією. Інтернет-комунікації поділяються на різні види в залежності від кількості учасників обміну інформацією. Існує різниця між спілкуванням між двома людьми; між групою людей і однією людиною; між людьми та комп'ютерами; між групами людей. (Бегерська О. В., Особливості інтернет-комунікації. URL: <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/257026.pdf>)

– Соціальна мережа – це мережа людей, які спілкуються в Інтернеті, публікуючи інформацію та зображення, залишаючи коментарі або надсилаючи повідомлення. Учасники можуть розширювати особисті та ділові зв'язки, спілкуючись з іншими через сайти та програми соціальних мереж. (Електронний ресурс. URL: <https://futurenow.com.ua/shho-take-sotsialni-merezhi-vydy-klasyfikatsiya-bezpeka/>)

– ІТ-спільнота – група, яка складається з людей, які роблять внесок і діляться своїми знаннями, досвідом, запитаннями, рішеннями, поширеними запитаннями та професійними цілями та діяльністю у сфері інформаційних технологій. До прикладу такі спеціалісти як програмісти, інженери, дизайнери, менеджери проектів, рекрутерів, тестувальників та інших фахівців. (Електронний ресурс. URL: <https://tomaztsql.wordpress.com/2020/02/18/what-and-who-is-it-community-what-does-it-take-to-be-part/>)

– Працевлаштування – це процес взаємодії соціальних суб'єктів на ринку праці, результатом якого є взаємне задоволення потреб і реалізація ставлення кожного суб'єкта до вакантних посад на ринку праці. (Електронний ресурс. URL: [file:///Users/Downloads/uspishne-pratsevlashtuvannya-za-fahom-meta-navchannya%20\(1\).pdf](file:///Users/Downloads/uspishne-pratsevlashtuvannya-za-fahom-meta-navchannya%20(1).pdf))

– LinkedIn – це соціальна мережа для професійних зв'язків та розвитку кар'єри. Вона дозволяє користувачам створювати особисті профілі, де можна додавати відомості про свою освіту, досвід, навички та інші професійні досягнення. Крім того, LinkedIn дозволяє знаходити та встановлювати зв'язки з іншими професіоналами, ділитися своїми знаннями та досвідом, отримувати інформацію про робочі можливості та інші події. Ця платформа є важливим інструментом для пошуку роботи, рекрутингу, розвитку бізнесу та професійного спілкування.

(Електронний ресурс. URL: <https://www.linkedin.com/help/linkedin/answer/a791920/-linkedin?lang=uk>)

– Ринок праці – система суспільних відносин, пов’язаних з робочою силою купівля-продаж товару “робоча сила”. Крім того, ринок праці – це сфера зайнятості, формування попиту та пропозиції праці ринку. Інтерпретується, як механізм забезпечення цінових і трудових угод між сторонами роботодаця та працівника. Особливістю ринку праці є, що воно охоплює не лише сферу обігу товару робоча сила, але виробництво, де працюють працівники. (Електронний ресурс. URL: <http://ntpu.org.ua/DustanzijneNavtsanna/A14OPDAF9.pdf>)

– Особистий імідж – це перше враження людей про вас, яке в основному визначається зовнішніми показниками: тобто одягом, вашою поведінкою, спілкуванням тощо. Важливою особливістю особистісного іміджу є те, що він може формуватися на основі як особистої думки, так і думки інших людей. (Електронний ресурс. URL: https://goodpolitics.com.ua/personal_image/)

6.2. Гіпотези дослідження:

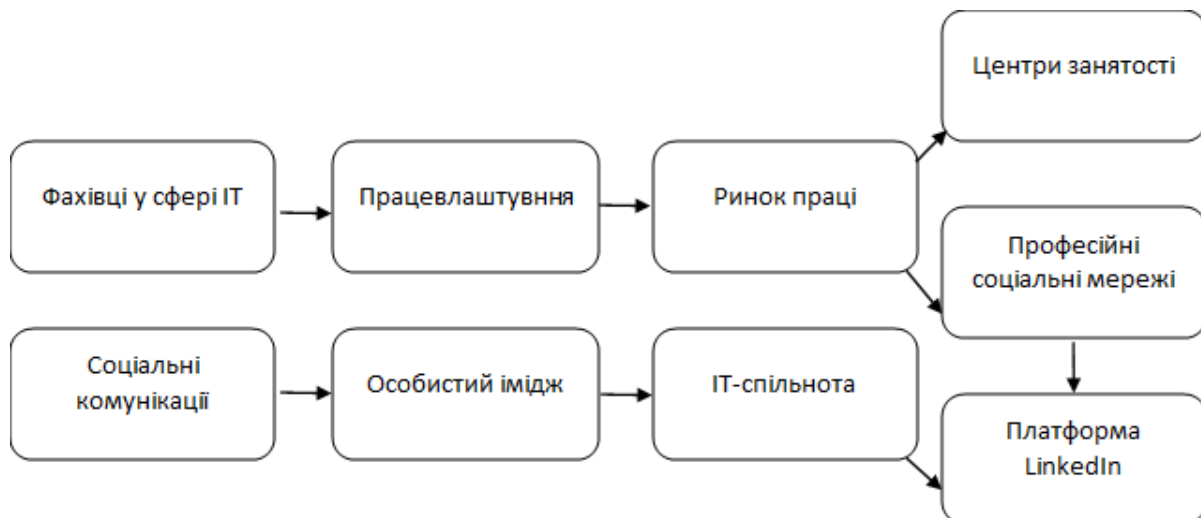
– Люди, які активно взаємодіють та діляться знаннями у соціальних мережах (LinkedIn), мають більше шансів на працевлаштування у сфері інформаційних технологій;

– Існує пряма залежність між актуальністю та професійними навичками, які вказані у профілях у соціальних мережах, та успішністю знаходження роботи в ІТ-галузі.

– Активна побудова особистого бренду в соціальних мережах, така як написання блогів, публікація фахових дописів та участь у вебінарах, може збільшити видимість та привернути увагу потенційних роботодавців.

Ключові слова: інтернет-комунікація, соціальна мережа, ІТ-спільнота, працевлаштування, самопрезентація, ринок праці, особистий імідж, LinkedIn.

Операціоналізація основних понять

Методична частина

1. Визначення генеральної сукупності ІТ спеціалістів в Україні.

За даними Державного центру зайнятості на березень 2024 року кількість зареєстрованих безробітних в Україні складає 149 779 українців, серед них 114 597 жінки (76%) та 35 182 чоловіки (24%). (Електронний ресурс. – Режим доступу: <https://www.dcz.gov.ua/analytics/69>)

Найбільша ІТ-спільнота DOU провела опитування серед спеціалістів в ІТ газулі наприкінці 2023 року і зазначила, що 26% (1314 спеціалістів із загальних 5158 опитаних) в пошуку роботи з який 12% втратили її та шукають нову та 14% спеціалістів в пошуках своєї першої роботи.

(Електронний ресурс. – Режим доступу: <https://dou.ua/lenta/articles/job-survey-results-2023/>)

Цікавий факт у 2024 році диплом бакалавра отримують понад 20 тисяч студентів у сфері ІТ, а це на 23% більше, ніж у 2020 році. (Електронний ресурс. – Режим доступу: <https://brdo.com.ua/top/do-2024-roku-kilkist-it-fahivtsiv-v-ukrayini-zroste-na-23-doslidzhennya-brdo/>)

2. Обґрунтування вибіркової сукупності.

Обсяг вибіркової сукупності розраховується за формулою:

$$n = \frac{t^2 * \delta^2 * N}{\Delta^2 * N + t^2 * \delta^2}$$

n – обсяг вибіркової сукупності;

N – обсяг генеральної сукупності;

t – коефіцієнт нормального відхилення;

Δ – припустима помилка;

δ – значення дисперсії ознаки.

У стандартному соціологічному дослідженні припустима помилка не повинна перевищувати 5 %, а тому $\Delta = 0,05$.

Значення дисперсії ознаки не повинно перевищувати 50 %, тому $\delta = 0,5$. Коефіцієнт нормального відхилення напряду залежить від вірогідності з якою ми будемо екстраполувати результати вибіркової сукупності на генеральну сукупність. Ця вірогідність буде дорівнювати 66,67 %, то $t = 1$. А $N = 3.6$ мільйона.

В Україні на 2022 рік на ринку праці зафіксовано 5,5 мільйонів, відсоток працівників ІТ сфери складає 6,3%, таким чином якщо на платформі LinkedIn пропорційно відображено ринок праці України, то кількість представників ІТ сфери ми розраховуємо як $3600000 * 6,3 = 22320000 / 100 = 223200$.

По скільки лінкедин не дає конкретних даних по ІТ фахівцям, то ми взяли загальну кількість працездатного населення України та розрахувати саме кількість ІТ фахівців в LinkedIn. Таким чином генеральна сукупність представників ІТ сфери на сайті лінкедин $N = 223200$.

$$n = \frac{1^2 * 0,5^2 * 223200}{0,05^2 * 223200 + 1^2 * 0,5^2}$$

$$n = \frac{55800}{5580,25} = 99,96$$

3. Обґрунтування методу збору соціологічної інформації.

Основним методом було анкетне опитування, яке здійснювалось в мережі інтернет шляхом заповнення GOOGLE форми, посилання на яку було розповсюджено в соціальній мережі LinkedIn серед групи IT спеціалістів. Особливою умовою було прописано заповнення лише однієї анкети з одного акаунту.

Анкета технічно була виконана у класичній формі. Мала вісімнадцять запитань. Складалась з чотирьох блоків. Анкета мала два відкритих запитання, які аналізувалися відповідно змісту та контексту.

3.1. Техніка проведення дослідження

Протягом періоду з 10 грудня по 10 березня 2024 року, проводилося дослідження у формі онлайн опитування через платформу Google Forms. Учасники заповнювали анкету, відповідаючи на запитання з погляду ймовірності прийняття рішень. Такий підхід опитування його робить органічним і відбувався в один етап.

3.2. Графік проведення дослідження

з/п	Етап соціологічного дослідження	Термін	Дата
1.	Підготовка методичної частини	6 днів	06.11 – 13.11.2023
2.	Інформаційних потреб	8 днів	14.09 – 24.11.2023
3.	Вибір методів розробки анкет	4 дні	27.11 – 01.12.2023
4.	Розрахунок вибірки вибіркової сукупності	2 дні	04.12 – 06.12.2023
5.	Проведення опитування	90 днів	10.12 – 10.03.2024
6.	Обробка інформації	10 днів	12.03 – 28.03.2024
7.	Аналіз інформації	3 дні	30.03 – 01.04.2024
8.	Підготовка звіту	1 дні	01.04 – 02.04.2024

3.3. Розрахунок кошторису проведення соціологічного дослідження

№ з/п	Опції	Вартість/грн. Без розрахунку ПДВ	Розрахунок в грн. з розрахунком ПДВ	Сума	Таймінг
1.	Оплата за користування швидкісним інтернетом	3*500	3*575 грн	1725 грн	3 місяці (10.01-10.03)
2.	Розробка інструментарію	2*1200	2*1380	2760 грн	2 дні
3.	Аналіз отриманої інформації	3*1200	3*1380	4140 грн	3 дні
4.	Аналітична обробка результатів дослідження	10*1200	10*1380	13800 грн	10 днів
5.	Підсумковий звіт та презентація	1*1200	1*1380	1380 грн	1 день
6.	Сума	20700	ПДВ = 3105	23805 грн	3 місяці 16 днів

3.4. Логічна структура анкети

№	Питання	Індикатори	Номер питання	Тип шкали
Блок 1: Питання-фільтри				
1	Скільки досвіду в ІТ галузі у вас?	Індивідуальна оцінка	1	Інтервальна
2	Чи маєте ви профіль в LinkedIn?	Індивідуальна оцінка	3	Номінальна
3	Яку посаду ви займаєте в ІТ? (приклад Middle IT Recruiter, FullStack (Angular, .Net) Developer, Junior PPC і тд.)	Індивідуальна оцінка	2	Номінальна
4	Чи займаєтесь Ви просуванням свого профілю в LinkedIn для розширення нетворкінгу, побудови особистого іміджу, залученню нових клієнтів чи нового місця роботи?	Індивідуальна оцінка	4	Номінальна
5	Як часто ви відвідуєте свій профіль на LinkedIn?	Індивідуальна оцінка	5	Інтервальна
Блок 2: Соціально-демографічні характеристики респондентів				
6	Стать	Чоловіча чи жіноча	16	Номінальна
7	Вік	Індивідуальна оцінка	17	Метрична
Блок 3: Думка респондентів про професійну мережу LinkedIn				
8	Яким чином ви використовуєте свій профіль в LinkedIn? (оберіть всі варіанти, які Вам підходять)	Індивідуальна оцінка	6	Номінальна
9	Як часто ви публікуєте контент в своєму профілі LinkedIn?	Індивідуальна оцінка	7	Інтервальна
10	Які види контенту ви найчастіше переглядаєте або цікавитесь в стрічці LinkedIn? (оберіть всі варіанти, які Вам підходять)	Індивідуальна оцінка	8	Номінальна
11	Які можливості ви спостерігаєте у використанні LinkedIn для демонстрації особистого іміджу в ІТ-спільноті? (обирайте всі варіанти, які Вам підходять)	Індивідуальна оцінка	9	Номінальна

12	Які виклики ви спостерігаєте у використанні LinkedIn для демонстрації особистого іміджу в IT-спільноті? (обирайте всі варіанти, які Вам підходять)	Індивідуальна оцінка	10	Номінальна
13	Як часто ви оновлюєте ваш профіль на LinkedIn з новими навичками та досягненнями?	Індивідуальна оцінка	11	Інтервальна
14	Оцініть від 1 до 10 роль LinkedIn у пошуку роботи в IT-галузі	Індивідуальна оцінка	12	Інтервальна
15	Яка найбільш цінна порада, яку ви хотіли б дати іншим IT-спеціалістам щодо використання LinkedIn для демонстрації іміджу або пошуку роботи?	Індивідуальна оцінка	13	Номінальна
16	Як на вашу думку, LinkedIn впливає на ваш нетворкінг та побудову професійних зв'язків між спеціалістами?	Індивідуальна оцінка	14	Інтервальна
17	Як ви вважаєте, чи допомагає вам LinkedIn у побудові професійних зв'язків та розширенні вашої професійної мережі, а також у підвищенні свого особистого іміджу і можливостях залучення нових клієнтів чи робочих можливостей?	Індивідуальна оцінка	15	Інтервальна

Додаток Н
Зразок оформлення списку використаних джерел:

ПРИКЛАДИ БІБЛІОГРАФІЧНИХ ОПИСІВ

(відповідно до ДСТУ 8302:2015. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання)

Книги

Один автор

Горпинич О. В. Архітектоніка соціальних ігор: навчальний посібник. К. : Державний університет телекомунікацій, 2021. 140 с.

Кравченко А. А. Економічна культура. Етюди про ціну і цінності життя людини : монографія. К. : Київ. нац. торг.-ек. ун-т, 2021. 480 с.

Пономарьов О. С. Поведінкові компетенції в управлінні освітніми та науковими проектами : навч.-метод. посіб. для магістрів ден. та заоч. форм навчання спеціалізації «Управління освітніми та науковими проектами». Харків : Підручник НТУ «ХП», 2016. 215 с.

Luhmann N. Introduction to Systems Theory. NY. : Wiley. John Wiley & Sons, LTD, 2012. 300 p.

Smelser N. J. Problematics of Sociology: The Georg Simmel Lectures. Berkeley : University of California Press, 1997. 138 p.

Два автори

Ієвлева С. М., Руденко Д. О. Основи управління освітніми та науковими проектами : навч.-метод. посіб. Харків : ХНУРЕ, 2017. 222 с.

Гавловська Н. І., Рудніченко Є. М. Управління інноваційними освітніми та науковими проектами : навч. посіб. Хмельницький : ХНУ, 2016. 247 с.

Горпинич О. В., Москаленко Л. М. Соціологія Інтернету: навчальний посібник. К. : Державний університет телекомунікацій, 2021. 180 с.

Miller J., Parker L. The Activist Leader. A New Mindset for Doing Business. NY. : HarperCollins Publishers, 2024. 400 p.

Три автори

Бех В. П., Бех Ю. В., Попов С. М. Соціальне управління у контексті саморегуляції соціального організму країни : монографія. Запоріжжя : Просвіта, 2012. 571 с.

Бушуєва Н. С., Ярошенко Ю. Ф., Ярошенк Р. Ф. Управління проектами та програмами організаційного розвитку. К. : Самміт-Книга, 2010. 198 с.

Коваленко І. М., Коваденко М. П., Коршунов В. С. Менеджмент : підруч. для студентів спец. менеджмент, економіка підприємства. Одеса : Букаєв Вадим Вікторович [вид.], 2017. 361 с.

Perlmutter S., Campbell J., MacCoun R. Third Millennium Thinking. Creating Sense in a World of Nonsense. London : Hodder, 2024. 304 p.

Чотири, п'ять і більше авторів

Історія української культури : хрестоматія: навч. посіб для студ. вищ. навч. закл. / Н. А. Латигіна, А. А. Кравченко, І. В. Войціцька [та ін.]. К. : КНТЕУ, 2017. 316 с.

Міжнародна торгівля / Ю. Г. Козак та ін. 5-те вид., перероб. та допов. Київ : Центр учб. літ., 2015. 272 с.

Модус державно-громадського управління освітою: монографія / Міністерство освіти і науки України, Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова; за науковою ред. В. П. Бежа; редкол.; В. П. Бех (голова), Н. В. Крохмаль (заст. голови) [та ін.]. К. : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2015. 780 с.

Управління освітніми та науковими проектами: процеси планування проектних дій : підручник / І. В. Чумаченко, В. В. Морозов, Н. В. Доценко, А. М. Чередниченко. К.: КРОК, 2014. 673 с.

Reproduction, Kin and Climate Crisis. Making Bushfire Babies / Celia Roberts, Mary Lou Rasmussen, Louisa Allen and Rebecca Williamson. Bristol : Policy Press, Bristol University Press, 2023. 212 p.

Книга без зазначення автора (з редактором тощо)

Основи управління якістю (теоретико-методологічні аспекти) : навч. посіб. Покровськ : ДВНЗ «ДонНТУ», 2017. 446 с.

Agenda for Social Justice 3. Solutions for 2024 / Edited by Kristen Budd et al. Bristol : Policy Press, Bristol University Press, 2024. 160 p.

The Conservative Governments and Social Policy / ed. by H. Bochel, M. Powell. Bristol : Policy Press, Bristol University Press, 2024. 304 p.

Книга – окремий том (частина) багатотомного видання

Антологія української юридичної думки / Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАНУ ; за заг. ред. Ю. С. Шемшученка. Київ : Юрид. кн., 2002. Т. 1 : Загальна теорія держави і права, філософія та енциклопедія права. 568 с.

Історія філософії. Античність та Середньовіччя / за ред. Умберто Еко, Рікардо Федріга; пер. Ю. Григоренко, О. Сминтина, О. Юдін, Д. Кондакова. Харків : Фоліо, 2021. 555 с.

Історія європейської цивілізації. Близький Схід / за ред. Умберто Еко. Харків : Фоліо, 2016. 1310 с.

Історія європейської цивілізації. Епоха Відродження. Література і театр. Образотворче мистецтво. Музика / за ред. Умберто Еко; пер. Ю. Григоренко, Д. Кондакова, О. Сминтина, О. Юдін, І. Потапова. Харків : Фоліо, 2022. 592 с.

Особистість у вирі планетарного світу : монографія. / Мін-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова ; за наук. ред. В. П. Беха ; редкол. : В. П. Бех (голова), Ю. В. Бех (заст. голови) [та ін.]. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2019. Книга 2. 547 с.

Філософія політики : хрестоматія : у 4 т. / ред. кол. : Губерський Л. В. (керівник) [та ін.] ; авт.-упоряд. : Андрущенко В. П. (керівник) та ін. К. : Знання України, 2003. Т. 3. 407 с.

Luhmann N. Theory of Society. Redwood City : Stanford University Press, 2012. Volume 1. 488 p.

Luhmann N. Theory of Society. Redwood City : Stanford University Press, 2013. Volume 2. 472 p.

Частина книги (розділ тощо)

Кравченко А. А. Соціальна відповідальність в системі державно-громадського управління освітою. *Модус державно-громадського управління освітою:*

монографія / Міністерство освіти і науки України, Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова; за науковою ред. В. П. Беха; редкол.: В. П. Бех (голова), Н. В. Крохмаль (заст. голови) [та ін.]. К. : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2015. С. 722-730.

Крохмаль Н. Розділ 8. Пралюдина у горизонті формування працевілізації. *Особистість у вирі планетарного світу*: монографія. / Мін-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова ; за наук. ред. В. П. Беха ; редкол. : В. П. Бех (голова), Ю. В. Бех (заст. голови) [та ін.]. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2019. Книга 2. С. 11-48.

KAPITEL 8 / CHAPTER 8. Die Aussichten für die Modernisierung der institutionellen Integration der Ukraine im Kontext der globalen sozioökonomischen Transformation und Fragen der nationalen Sicherheit / Zinchenko V., Polishchuk O., Chervona L., Lakusha N., Petriv O., Krokhmal N. *Wissenschaft für den modernen Menschen: Wirtschaft, Management, Pädagogik, Psychologie*. Monografische Reihe «Europäische Wissenschaft». Buch 16. Teil 4. 2023. Science for modern man: Economics, Management, Pedagogy, Psychology. Monographic series «European Science». Book 16. Part 4. 2023. Karlsruhe: ScientificWorld-NetAkhatAV 2023. P. 103-115.

Словники, довідники, енциклопедії

Регіональна економіка : словник термінів : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / А. А. Мазаракі та ін. К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2012. 351 с.

Вовк Л., Гончаров В., Падалка О. Українсько-російський словник навчально-педагогічних понять і термінів. К. : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2012. 333 с.

Економічний термінологічний словник-довідник: економіка, фінанси, менеджмент. Д. : Дніпропетр. держ. фін. акад., 2013. 459 с.

Collins English Dictionary and Thesaurus Essential: All the words you need, every day. NY. : HarperCollins Publishers, 2018. 992 p.

Статті з енциклопедії, енциклопедичного словника

Діуліна В. В. Проект. *Енциклопедичний словник з державного управління*. К. : НАДУ, 2010. С. 594.

Industrial Sociology. *The Encyclopedic Dictionary of Sociology*. Third edition / ed. by A. W. Frank III, R. Lachmann, D. W. Smith, J. V. Swenson, R. Wanner, A. Welis. Guilford, Conn. : Dushkin, 1986. P. 140-147.

Дисертація

Кравченко А. А. Етос відповідальності вчителя в соціальних очікуваннях суспільства знань : дис. ... докт. філософ. наук : 09.00.10. Київ, 2014. 424 с.

Крохмаль Н. В. Історичні форми саморегуляції соціального процесу : дис. ... канд. філос. наук : 09.00.03. Запоріжжя, 2002. 219 с.

Автореферати дисертацій

Кравченко А. А. Етос відповідальності вчителя в соціальних очікуваннях суспільства знань : автореф. дис. ... д-ра філос. наук : 09.00.10. К., 2014. 35 с.

Крохмаль Н. В. Історичні форми саморегуляції соціального процесу : автореф. дис. ... канд. філос. наук : 09.00.03. Київ, 2003. 18 с.

Частина періодичного, неперіодичного видання

Стаття в журналі

Горпинич О. В. Теоретичні засади дослідження процесу впливу ЗМІ на формування толерантності у суспільстві. *Габітус*. 2018. Вип. 5. С. 42-48.

Кравченко А. А. Фінансово-монетарний зміст «світу економіки». *Штучний інтелект contra людський мозок: перспективи обдарованості в динаміці інформаційного світу* : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, 24 жовтня 2018 року, м. Київ. К. : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2018. С. 107-112.

Крохмаль Н., Мирошніченко С. Класифікація технологій управління закладами освіти. *Неперервна професійна освіта: теорія і практика*. 2023. Том 74. № 1. С. 36-50.

Кунда Н. Т., Крамарчук Н. М. Сучасні засоби управління освітніми та науковими проектами. *Управління освітніми та науковими проектами, системний аналіз і логістика. Технічна серія*. 2012. Вип. 9. С. 89-94.

Kravchenko A., Kuzymenko I., Husieva N., Krasilnikova O. Crime Against Memory or Cultural Genocide? On the Destruction of the Cultural Heritage of Ukraine During Russian Aggression in the XXI Century. *European journal of transformation studies*. 2023. Vol. 10, No 2. P. 206-234. URL: <https://www.journal->

transformation.org/docs/issues/EJTS_2022_Vol_10_No_2/EJTS_2022_Vol_10_No_2.pdf (дата звернення: 21.03.2023).

Svyrydenko D., Krokmal N., Chervona L. Social Responsibility as a Basis for Implementing the Goals of Sustainable Development in the Context of the COVID-19 Pandemic. *Philosophy and Cosmology*. 2023. Volume 30. P. 77-87. DOI: <https://doi.org/10.29202/phil-cosm/30/7> (дата звернення: 21.03.2023).

Vashkevych V., Krokmal N., Qi C., Mordous I., & Ratushna T. Philosophical Discourse for the Development and Improvement of the Intellectualization of Human Nature. *WISDOM*. 2021. Vol. 20, No 4. P. 148-156. URL: <https://wisdomperiodical.com/index.php/wisdom/article/view/559/379> (дата звернення: 11.06.2023).

Стаття в газеті

Андрущенко В. Академічна недоброчесність як виклик інтелектуальній спроможності нації. *Голос України*. 2018. 20 лип. С. 10.

Матеріали конференції

Кравченко А. А. Пандемія COVID-19 як каталізатор соціальних змін в умовах «техногенної цивілізації». *Суспільно-політичні процеси в умовах пандемії: особливості та виклики* [Електронне видання] : тези доповідей Всеукр. наук.-практ. конф. (Київ, 16 квітня 2021 р.) / відп. ред. А. А. Кравченко. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2021. С. 23-26. URL : <https://knute.edu.ua/file/MjIxNw==/34c36a90231954f5803db34d9096abc5.pdf> (дата звернення: 29.08.2021).

Крохмаль Н. Соціальна відповідальність як основа взаємодії суспільства та університету. *Особистість, університет, суспільство: виклики взаємодії та розвитку* : матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції (30 листопада 2022 р.) / за заг. ред. С. Калашнікової, Н. Базелюк. Київ : Інститут вищої освіти НАПН України, 2023. С. 22-23. DOI: <https://doi.org/10.31874/REDU.Conf.2022> (дата звернення: 15.11.2023).

Zhyzhko T., Krokmal N., Horpynych O., Riezanova N. Factors Of Integration Of Education System In Effective Sustainable Development Strategy. *Developing Environmental and Energy Sustainability in the IR 4.0 Era: The International Conference on Environmental and Energy Sustainabilities (ICEES 2021)* (PPISHK, Indonesia in cooperation with PSAKU, Thailand, Seoul, Republic of Korea, 24-25 May 2021). P. 13. URL : <https://www.e3s->

conferences.org/articles/e3sconf/abs/2021/53/contents/contents.html (дата звернення: 15.10.2023).

Нормативно-правові акти

Конституція України. Закон України від 28 червня 1996 року № 254-к. Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.

Про професійний розвиток працівників. Закон України від 12 січня 2012 року № 4312-VI : станом на 27 грудня 2019 року. *Офіційний вісник України*. 2012. № 11. Ст. 395.

Про іменні стипендії Верховної Ради України для молодих учених – докторів наук : Постанова Верховної Ради України від 05.02.2019 р. № 2676-VIII. *Голос України*. 2019. 19 лют. С. 4.

Про внесення змін до Положення про проходження громадянами України військової служби у Збройних Силах України: Указ Президента України від 02.04.2024 №213/2024. URL : <https://www.president.gov.ua/documents/2132024-50317> (дата звернення: 15.05.2024).

Електронні документи (Інтернет-ресурси)

Сайт

Державний торговельно-економічний університет. URL : <https://knute.edu.ua/> (дата звернення: 17.12.2023).

Соціологічна група Рейтинг. URL : <https://ratinggroup.ua/> (дата звернення: 07.12.2022).

Формула стійкості України: основні складові під час війни та у поствоєнний період (6-11 червня 2023). 37 с. *Соціологічна група Рейтинг*. 27.06.2023. URL: https://ratinggroup.ua/files/ratinggroup/reg_files/rg_nprsc_062023_press.pdf (дата звернення: 15.04.2024).

What is Sociology? *The University of North Carolina at Chapel Hill*. URL : <https://sociology.unc.edu/undergraduate-program/sociology-major/what-is-sociology/> (дата звернення: 07.12.2022).

Диск

Тараненко Ю. А. Енциклопедія українського козацтва. Запоріжжя, 2006. 2 електрон.-опт. диски (DVD-R).

Репозитарій

Борисенко В. Й., Візер С. О. Державотворчі та національно-духовні процеси в Україні першої половини XVII ст. : навчальний посібник. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2010. 154 с. [Електронний ресурс]. Національний педагогічний університет ім. М. П. Драгоманова. Наукова бібліотека. Репозитарій. URL : <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/7206> (дата звернення: 29.08.2021).

Горпинич О. В., Архипова А. С. Соціологія масових комунікацій та медіапланування: навчальний посібник. Київ: ДУТ, 2018. URL : http://www.dut.edu.ua/uploads/1_1633_68263693.pdf (дата звернення: 14.06.2023).

Стандарт

ДСТУ 8302:2015. Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. Чинний від 2016-07-01. Вид. офіц. Київ : УкрНДНЦ, 2016. 16 с.

Стандарт вищої освіти України: другий (магістерський) рівень, галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки, спеціальність 054 «Соціологія». Чинний від 2021-01-05. Вид. офіц. Київ, 2021. 13 с.

Додаток П

Зразок оформлення списку використаних джерел

1. Авдєєнко В. Все для фронту: в Україні запрацювала економіка воєнного часу. [Електронне видання]. *Апостроф*. 12 березня 2022. URL: <https://apostrophe.ua/ua/article/economy/2022-03-12/vse-dlya-fronta-v-ukraine-zarabotala-ekonomika-voennogo-vremeni/44763> (дата звернення: 04.03.2024).
2. Балакірєва О. Трансформація ціннісних орієнтацій в українському суспільстві. *Український соціум*. 2002. С. 21-32.
3. Війна. [Електронний ресурс]. *Електронна версія «Великої української енциклопедії»*. URL: <https://vue.gov.ua/Війна> (дата звернення: 27.03.2024).
4. Воронова О., Скрипник С., Процевят О. Особливості регулювання зовнішньоекономічної діяльності в умовах воєнного стану. *Економіка та суспільство*. 2022. Вип. № 38. С. 56-62
5. Вплив COVID-19 на економіку і суспільство країни: підсумки 2020 року та виклики і загрози постпандемічного розвитку. Департамент стратегічного планування та макроекономічного прогнозування. Консенсус-прогноз №53. Квітень, 2021. 68 с. *Міністерство економіки України*. URL: <https://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&id=767c9944-87c0-4e5a-81ea-848bc0a7f470&tag=Konsensus-prognoz> (дата звернення: 10.03.2024).
6. Дев'ятнадцяте загальнонаціональне опитування Підсумки року. Очікування від майбутнього. (20-21 листопада 2022). 24 с. *Соціологічна група Рейтинг*. URL: https://ratinggroup.ua/files/ratinggroup/reg_files/rg_year_results_cati_1000_122022_xix_press.pdf (дата звернення: 15.04.2024).
7. Економіка України під час війни: оперативна оцінка, квітень 2022. Аналітична записка / Підготували: Вишлінський Г. та ін. 23 с. [Електронний ресурс]. 11.04.2022. URL: <https://ces.org.ua/wp->

content/uploads/2022/04/UKR_Економіка-України-під-час-війни.pdf (дата звернення: 14.03.2024).

8. Кузнєцова Л. Інтернет-комунікація як тренд повсякденних соціальних практик. *Сучасні управлінські та соціально-економічні аспекти розвитку держави, регіонів та суб'єктів господарювання в умовах трансформації публічного управління*: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (10 листопада 2023 року). Одеса: Національний університет Одеська політехніка, 2023. С. 183-185. URL: https://economics.net.ua/files/science/admin_men/2023/tezy.pdf#page=183 (дата звернення: 15.02.2024).

9. Левчинський Д., Ступнікер Г., Каширнікова І., Зозуля Н. Підприємництво України в умовах воєнного стану. *Економічний простір*. 2022. № 181. С. 110-114.

10. Матяж С. В., Березянська А. О. Класифікація цінностей та ціннісних орієнтацій особистості. *Наукові праці [Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу "Києво-Могилянська академія"]*. Сер. : Соціологія. 2013. Т. 225, Вип. 213. С. 27-30.

11. Постой О., Горпинич О. Взаємозв'язок інтернет-комунікацій та ринку праці. *Фундаментальні та прикладні проблеми суспільства: історія, сьогодення, майбутнє* [Електронний ресурс]: тези доп. Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 11 квіт. 2024 р.) / відп. ред. А. Кравченко. Київ: Держ. торг.-екон. ун-т, 2024. С. 201-204. DOI: 10.31617/k.knute.2024-04-11. Denizli U. Are social network websites effective tools for recruitment and selection in tourism sector? *An exploratory case study. 5th International Thematic Monograph: Modern Management Tools and Economy of Tourism Sector in Present Era*. December, 2020. P. 507-524. DOI:10.47191/jefms/v6-i7-47.

12. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року: Указ президента України: 722/2019, чинний, поточна редакція. прийняття від 30.09.2019.

Верховна Рада України: офіційний сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text> (дата звернення: 18.03.2024).

13. Проект Закону про Стратегію сталого розвитку України до 2030 року: 9015 від 07.08.2018. URL: https://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=64508 (дата звернення: 08.02.2024).

14. Стратегія сталого розвитку України до 2030 року. Проект – 2017. UNDP. Україна; GEF. 112 с.

15. Українське суспільство в умовах війни. 2022: Колективна монографія / За ред.: Є. Головахи, С. Макеєва. НАН України. Інститут соціології. Київ: Інститут соціології, 2022. 410 с.

16. Цілі сталого розвитку та Україна. Кабінет Міністрів України. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/cili-stalogo-rozvitku-ta-ukrayina> (дата звернення: 04.02.2024).

17. Ціннісна складова економічних орієнтацій та поведінки : наукова доповідь / за ред. канд. пед. наук Левіна Р. Я.; НАН України, ДУ “Ін-т екон. та прогнозів. НАН України”. [Електронний ресурс]. К., 2022. 152 с. URL: <http://ief.org.ua/wp-content/uploads/2022/08/Cinnisna-skladova-economichnyh-orijentaciy.pdf> (дата звернення: 15.02.2024).

18. GitHub Developer Program. *GitHub*. 2024. URL: <https://docs.github.com/en/get-started/exploring-integrations/github-developer-program> (дата звернення: 15.02.2024).

19. International Institute for Sustainable Development (IISD): website. URL: <https://www.iisd.org/topics/responsible-business> (last accessed: 11.04.2024).

20. Maslow A. H. A Theory of Human Motivation. Classics in the History of Psychology An internet resource developed by Christopher D. Green. URL: <https://psychclassics.yorku.ca/Maslow/motivation.htm> (дата звернення: 14.03.2024).

21. Patti M., Jochen P. Online communication and adolescent well-being: Testing the stimulation versus the displacement hypothesis. *Journal of Computer-Mediated Communication*. 2007. № 12 (4). P. 1169-1182.
22. Recruiting Funnel Benchmark Report. *Jobvite*. 2024. URL: <https://www.jobvite.com/why-jobvite/> (дата звернення: 01.02.2024).
23. Resolution adopted by the General Assembly on Work of the Statistical Commission pertaining to the 2030 Agenda for Sustainable Development (A/RES/71/313). Annex. United Nations: website. URL: <https://undocs.org/Home/Mobile?FinalSymbol=A%2FRES%2F71%2F313&Language=E&DeviceType=Desktop&LangRequested=False> (last accessed: 16.03.2024).
24. Rokeach M. The nature of human values. New York : Free Press, 1973. 438 с.
25. World Values Survey Wave 7 (2017-2020). Ukraine Study # WVS-2017. V1.5. URL: <https://www.worldvaluessurvey.org/WVSDocumentationWV7.jsp> (дата звернення: 24.04.2024).

Додаток Р
Журнал реєстрації кваліфікаційних робіт

ЖУРНАЛ РЕЄСТРАЦІЇ
КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ
на кафедрі філософії, соціології та політології
20__ / ____ навчальний рік

Спеціальність _____

Освітня програма _____

№ наказу _____

Група _____

Форма здобуття освіти _____

№ пор.	Прізвище, ініціали студента	Тема роботи <i>(об'єкт дослідження)</i>	Прізвище, ініціали наукового керівника, консультанту(тів)	Дата подання роботи на кафедру <i>(підпис відповідальної особи)</i>	Дата подання роботи для захисту на ЕК <i>(підпис відповідальної особи)</i>